

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Katja Novak

Socialna omrežja študentov glede na bivanjsko okolje

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Katja Novak

Mentorica:izr. prof. dr. Valentina Hlebec

Socialna omrežja študentov glede na bivanjsko okolje

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

Zahvala

Mami in oči, hvala vama za vajino nesebično oporo.

Barbara, hvala za pomoč in razumevanje.

Matej, hvala za potrpežljivost in motivacijo v najtežjih trenutkih.

*Posebna zahvala tudi mentorici,izr. prof. dr. Valentini Hlebec,
za strokovno pomoč in nasvete.*

Socialna omrežja študentov glede na bivanjsko okolje

V diplomski nalogi sem želela predstaviti osebna omrežja študentov Univerze v Ljubljani v ključnem časovnem prehodu iz mladosti v odraslost. Z raziskovanjem mlajše populacije v Sloveniji se že dolga leta ukvarja socialna psihologinja dr. Mirjana Ule. V nalogi sem predstavila značilnosti omrežja socialne opore mladih in izobraževalni moratorij, ki študente skozi študij in študentsko obdobje spremljajo na poti k odraslosti. Mladi si v tem času prizadevajo pridobiti čim boljše pogoje za dostojno prihodnost, pri tem pa se soočijo z manjšimi ali večjimi življenjskimi spremembami. Za lažjo predstavitev vzorca sem uporabila podatke o vpisu na Univerzo v Ljubljani v študijskem letu 2010/11. V raziskovalnem delu naloge sem želela ugotoviti doživljanje teh sprememb pri treh skupinah študentov – Ljubljančanih, študentih iz obrobni občin Ljubljane in ostalih študentih, ki prihajajo iz oddaljenih krajev. V sklepnem delu naloge sem podala ugotovitve, katera skupina študentov doživlja največje spremembe, kakšno oporo jim pri tem nudijo družina in prijatelji.

Ključne besede: socialna opora, izobraževalni moratorij, bivanjsko okolje študentov, družina, prijateljstvo.

Social Networks of Students Considering Living Environment

In this thesis I wanted to present the social networks of students at the University of Ljubljana, at a crucial time of transition from youth to adulthood. In researching of younger population in Slovenia social psychologist dr. Mirjana Ule has been engaged for longer period of time. This work presents the characteristics of social support networks of youth and educational moratorium, which is accompanying students on their way to adulthood, through the study period. Young people try to acquire the best possible conditions for a decent future and thus deal with life changes. For easier pattern representation I used data from enrolment of University of Ljubljana in study year of 2010/11. In the research part of diploma I wanted to find out how these changes affect on three groups of students which are students living in Ljubljana, students from surrounding municipalities and students from other parts in Slovenia. In the final part I concluded which group of students experienced the greatest changes and what kind of support they received by the family and friends.

Key words: social support, educational moratorium, living environment of students, family, friendship.

KAZALO

1	UVOD	7
2	OSEBNA OMREŽJA	9
2.1	OMREŽJE SOCIALNE OPORE	10
2.2	VELIKOST IN STABILNOST SOCIALNEGA OMREŽJA	11
2.3	VPLIV SOCIALNEGA OMREŽJA NA POSAMEZNIKA	12
3	PREHOD IZ MLADOSTI V ODRASLOST	13
3.1	IZOBRAŽEVALNI MORATORIJ	13
3.2	DRUŽBENI POLOŽAJ MLADIH	14
3.3	ZNAČILNOSTI OMREŽIJ MLADIH	16
3.3.1	<i>Socialna opora družine</i>	17
3.3.2	<i>Socialna opora prijateljev</i>	19
4	TERCIARNO IZOBRAŽEVANJE	20
4.1	VPIS NA UNIVERZO V LJUBLJANI V ŠTUDIJSKEM LETU 2010/11	21
4.2	BIVANJSKO OKOLJE ŠTUDENTOV V SLOVENIJI	22
5	RAZISKOVALNI PROBLEM	24
5.1	METODA RAZISKAVE	24
5.2	PREDSTAVITEV VZORCA	25
5.3	ANALIZA PODATKOV	26
5.3.1	<i>Velikost osebnega omrežja</i>	26
5.3.2	<i>Stabilnost osebnega omrežja</i>	28
5.3.3	<i>Najpomembnejši alterji omrežja</i>	31
5.3.4	<i>Opora družine</i>	34
5.3.5	<i>Prijateljska opora</i>	38
5.3.6	<i>Vpliv omrežja na počutje in ravnanje študentov</i>	41
5.3.7	<i>Sprememba osebnega omrežja</i>	44
6	ZAKLJUČEK	47
7	LITERATURA	49
	PRILOGI	51

PRILOGA A: VPRAŠALNIK	52
PRILOGA B: PREPISI INTERVJUJEV	54

KAZALO TABEL

Tabela 4.1: Število vpisanih na prvo stopnjo terciarnega izobraževanja Univerze v Ljubljani.	21
Tabela 4.2: Odstotek vpisanih na prvo stopnjo terciarnega izobraževanja Univerze v Ljubljani.	21
Tabela 4.3: Število študentov, vpisanih v terciarno izobraževanje v lanskem študijskem letu, glede na bivanjsko okolje in spol.	22
Tabela 5.1: Prikaz velikosti osebnega omrežja in vrste opore študentov po skupinah.	27
Tabela 5.2: Prikaz stabilnosti osebnega omrežja in zaupanja ljudem v omrežju študentov po skupinah.	30
Tabela 5.3: Prikaz najpomembnejših alterjev omrežja in pomen prostega časa študentov po skupinah.	32
Tabela 5.4: Prikaz opore družine študentov po skupinah.	37
Tabela 5.5: Prikaz prijateljske opore študentov po skupinah.	40
Tabela 5.6: Vpliv osebnega omrežja na počutje in ravnanje študentov po skupinah.	43
Tabela 5.7: Prikaz doživljanja sprememb osebnega omrežja v zadnjih treh letih glede na skupino študentov.	45

1 UVOD

V zadnjih nekaj desetletjih je na področju izobraževanja veliko sprememb. Šolanje je dostopno že vsem slojem in ne samo višjemu, izobrazba ni več identiteta bogatih. Včasih je namreč osnovna šola predstavljala osnovno izobrazbo, za nadaljevanje šolanja so se odločali predvsem bogatejši ljudje in tisti iz urbanega okolja.

Danes se imajo možnost dokazati že skoraj vsi, ki imajo željo po uspehu, boljši prihodnosti in boljših življenjskih pogojih. Bivanjsko okolje ni več ovira ali pogoj za odločitev o študiju, spremenile so se tudi meje razredov bogatih in revnih. Mladi tako z maturitetnim izpitom dokažejo, da so pripravljeni na konec mladosti in hitijo odraslosti naproti. Večina izmed njih v tem obdobju spremeni svoje domovanje, saj se v času študija preselijo v bližino izobraževalnih institucij. Tako imajo boljše pogoje za opravljanje študijskih obveznosti, hkrati pa pridobijo izkušnje samostojnega življenja in posledično večje odgovornosti.

Za temo sem si izbrala merjenje osebnih omrežij študentov, saj sem se tudi sama soočila z veliko spremembo ob vstopu v študentsko obdobje. Pri tem sem prejela veliko socialne opore, spremenil se je tudi krog ljudi, ki so mi bili takrat zelo pomembni. Prav zaradi tega me zanima, kako so te spremembe doživljali oz. jih še doživljajo ostali.

V prvem delu naloge bom predstavila osebna omrežja in se poglobila v eno najpogostejših oblik – omrežje socialne opore. Opredelila bom, kaj pomenita velikost in stabilnost omrežja ter kakšen vpliv ima prisotnost oz. odsotnost omrežja na počutje ljudi. Glede na to, da naloga temelji na študentski populaciji, bom na kratko predstavila izobraževalni moratorij in družbeni položaj mladih. S pomočjo že izvedenih raziskav bom povzela značilnosti omrežja mladih in opredelila, kakšno vlogo pri dajanju opore imajo družina in prijatelji.

V nadaljevanju bom podala številske podatke o študentih, vpisanih v terciarno izobraževanje (v študijskem letu 2010/11) v vseh visokošolskih in univerzitetnih zavodih v Sloveniji. Razdelila jih bom v tri skupine glede na bivanjsko okolje:

1. skupina s stalnim bivališčem v Ljubljani,
2. skupina s stalnim bivališčem na obrobju Ljubljane in
3. skupina s stalnim bivališčem v oddaljenih krajih.

V raziskovalni del bodo vključeni le študenti Univerze v Ljubljani, pri katerih bom s pomočjo kvalitativnih intervjujev ugotavljala njihovo doživljanje ob prehodu v visokošolski oz.

univerzitetni študij. Zanima me, ali se je spremenilo število ljudi, ki so jim pomembni, in kdo so tisti, ki so jim oz. jim nudijo oporo, ter kakšne vrste oporo največkrat pričakujejo oz. dobijo. Ugotoviti želim tudi, ali študenti to izkušnjo doživljajo pozitivno ali negativno. Najbolj se bom poglobila v razliko v doživljanju teh sprememb med skupinami. Podrobneje bom predstavila raziskovalna vprašanja in metode pridobivanja podatkov ter povzela ugotovitve.

2 OSEBNA OMREŽJA

Osebno omrežje oz. tako imenovano egocentrično omrežje tvorijo ego in njegovi alterji, ki so med seboj povezani z več relacijami. Ego je posamezna enota, ki jo merimo, alterji pa so člani njegovega omrežja. V praksi bi ego pomenil osebo, ki je v relaciji z mrežo ostalih ljudi (alterjev), ki na različne načine tvorijo njeno omrežje oz. se tako in drugače dotikajo njenega življenja (Kogovšek in Ferligoj 2003, 130).

Na ta način lahko omrežje razdelimo na več območij oz. krogov. V sredini je ego – posameznik, ki ga njegovo omrežje obdaja. V najbližjem krogu so običajno ljudje, ki imajo tesne in stabilne odnose z egom, v drugem krogu so ljudje, ki nudijo razno socialno oporo, v najbolj oddaljenem krogu pa so ljudje, ki posamezniku nudijo raznovrstno oporo, vendar so hitro nadomestljivi (Kahn in Antonucci v Hlebec in Kogovšek 2006, 53).

Igličeva (2001) je na podlagi raziskave Kvaliteta življenja¹ oblikovala pet tipov omrežij:

1. *Privatizirano omrežje* je zelo majhno in gosto. Poglavitna vez v teh omrežjih so najožji sorodniki in člani nuklearne družine. Redke so vezi s sosedi, prijatelji, sodelavci in člani prostovoljnih organizacij. Družinski in člani ožjega sorodstva nudijo emocionalno, instrumentalno in finančno pomoč, šibke prijateljske vezi pa le finančno pomoč.
2. *Prijateljsko omrežje* je srednje veliko. V ta omrežja uvrščamo člane, ki se s posameznikom družijo v neformalni sferi. Socialne vezi se vzpostavijo v neformalnih socialnih kontekstih – v soseskah in drugih neorganiziranih javnih prostorih. Člani omrežja nudijo različno vrsto opore, prevladujeta emocionalna in finančna. Te vezi so običajno vzpostavljene že v mladosti, so relativno dolgotrajne in vplivajo na stališča posameznika do dogodkov v javnem življenju.
3. *Diferencirano omrežje* je veliko in odprto do različnih vezi, ki jih ljudje vzpostavljajo. To so vezi med sosedi, sodelavci, v raznih prostovoljnih organizacijah in javnih ustanovah (šola ipd.). Socialne vezi so visoko personalizirane, saj se v njih prepletata institucionalna (socialna vloga) in medosebna komponenta (prijateljstvo).

¹ Raziskava Kvaliteta življenja je bila izvedena v bivši Jugoslaviji leta 1987.

4. *Delovno omrežje* je v veliki meri podobno prijateljskemu omrežju, le da se vezi vzpostavijo na delovnem mestu. Te so običajno šibke, vendar so pomemben oblikovalec stališč in mnenj.
5. *Organizacijsko omrežje* vključuje veliko število vezi, vzpostavljenih v prostovoljnih organizacijah. Podobno je diferenciranemu omrežju, ne-sorodstvene vezi so relativno močne v nasprotju s sorodstvenimi (Iglič 2001, 172–175).

2.1 OMREŽJE SOCIALNE OPORE

Pri merjenju osebnih omrežij je pogosto predmet raziskovanja bolj poglobljena oblika – omrežje socialne opore. V literaturi najdemo več definicij zanjo. Vaux (v Kogovšek in drugi 2003, 184) je kot manjši segment celotnega socialnega omrežja definiral omrežje socialne opore, kamor se posameznik obrne po pomoč. Poudarila bi predvsem štiri večje oblike socialne opore:

1. *Instrumentalna oz. materialna opora* pomeni, da ima posameznik v svojem omrežju nekoga, od kogar si lahko sposodi denar, razne predmete, prosi za pomoč pri opravilih in podobno.
2. *Informacijska opora* vključuje člane omrežja, ki posamezniku nudijo razne informacije oz. podajo mnenje, običajno ob večjih življenjskih prehodih.
3. *Emocionalna opora* daje posamezniku čustveno oporo, ki jo najbolj potrebuje v času življenjskih kriz.
4. Svojevrstno oporo nudi tudi *neformalno, občasno druženje*.

»Veliko raziskav (Wellman in Wortley, 1990) ugotavlja, da obstaja določena »specializacija« članov omrežja glede na razsežnost socialne opore. Razsežnost socialne opore je bolj kot od značilnosti samih članov omrežja odvisna od značilnosti odnosa (Kogovšek in drugi 2003, 185).«

Velik del instrumentalne in informacijske opore tako nudijo osebe, ki so čustveno bolj oddaljene posamezniku. Emocionalno oporo in druženje pa praviloma nudijo posamezniku najbližje osebe, ki hkrati dajejo različne vrste opore. Nekatere najbližje sorodstvene povezave

so močan in večrazsežen vir opore, posebno relacija starši – otroci zajema vse razsežnosti, razen družjenja (Kogovšek in drugi 2003,185).

Pri obvladovanju problemskih situacij se ponavadi opremo na tri izvore pomoči oz. opore: socialno in psihološko oporo ter individualno premagovanje težav. Posamezniku *socialno oporo* nudijo družina, prijatelji, sosedje in ostali, ki mu dajejo oporo v kriznih razmerah. *Psihološki izvor opore* so psihološke lastnosti, kot so samospoštovanje, odsotnost samopodcenjevanja in občutek, da lahko upravljamo svoje življenje. Vsak posameznik pa je odvisen od *individualnega premagovanja težav*, ki je odvisno od načina vedenja, mišljenja in zaznavanja. Ljudje se svojih težav namreč lotevajo različno, eni težave poskušajo rešiti, drugi se tolažijo ob pogledu na tiste, ki imajo po njihovem mnenju še večje težave (Ule 2008, 110).

2.2 VELIKOST IN STABILNOST SOCIALNEGA OMREŽJA

Medosebni odnosi vplivajo na psihično počutje posameznika, saj dajejo občutek pripadnosti, zagotavljajo občutek varnosti in hkrati odpravljajo osamljenost. Kljub obstoju in številu takšnih odnosov pa to ne zagotavlja nujno boljšega počutja (Hlebec 2001, 64).

Posamezniku je pomembno, da je vključen v socialno omrežje, svoj delež h kakovosti omrežja prispeva tudi velikost socialnega omrežja. Velikost omrežja pomeni število ljudi, ki jih je posameznik, katerega omrežje merimo, navedel kot pomembne v njegovem življenju (Iglič 1988, 84).

V primerjavi med majhnimi in velikimi omrežji imajo slednja vrsto prednosti. Več kot je članov v omrežju, bolj se zahteve posameznika porazdelijo med člane, zato je nekoga lažje prositi za posamezno vrsto pomoči. V večjih omrežjih ima posameznik možnost zadovoljiti več raznovrstnih potreb z manj napora, s tem pa lažje pričakuje pozitiven odziv, saj posamezen član ni toliko obremenjen z zahtevami, ki se porazdelijo še na ostale (Vaux v Kogovšek in drugi 2003,184–185).

Ugotovitve različnih raziskav socialne opore v Sloveniji nakazujejo, da se velikost omrežij ljudi v mestnem okolju in velikost omrežij na podeželju bistveno ne razlikuje. Iz tega lahko sklepamo, da bivanjsko okolje ne vpliva na velikost omrežja (Iglič v Kogovšek in drugi 2003,188).

Analiza raziskave o omrežjih socialne opore Ljubljancev, ki je bila izvedena leta 2000, je pokazala, da imajo Ljubljanci v povprečju 5,66 članov omrežja oz. pomembnih drugih, ki jim nudijo oporo (Kogovšek in drugi 2003, 190).

Omrežja so (Mandič in Hlebec 2005, 273) glede na velikost in sestavo socialne opore običajno stabilna. Do sprememb prihaja ob večjih življenjskih prehodih, med drugim tudi v obdobju prehoda iz nižje v višjo stopnjo šolanja.

Matura, kot zaključek srednje šole, predstavlja zrelostni izpit. Najstniki odrastejo, veliko jih z namenom boljših pogojev študija spremeni tudi bivanjsko okolje. S spremembo okolja so na nek način prisiljeni spremeniti svoje omrežje socialne opore. Nadzor staršev se v tem obdobju omeji in posameznik postane bolj samostojen. Pri tem si poišče oporo pri različnih ljudeh: sošolcih, prijatelji, profesorjih, mentorjih in drugih.

2.3 VPLIV SOCIALNEGA OMREŽJA NA POSAMEZNIKA

Počutje posameznika je v veliki meri odvisno od njegovega socialnega omrežja. Cassel (v Hlebec in Kogovšek 2003, 103) je izhajal iz prepričanja, da ima socialna opora velik vpliv na zdravje posameznika, predvsem na bolezni, povezane s stresom. Stresno okolje lahko povzroči razrahljane pomembne socialne vezi posameznika in ga pusti z neustreznimi ali zmedenimi povratnimi informacijami. To lahko poruši njegovo notranje ravnotežje in poveča njegovo dovzetnost za bolezni.

Socialna izključenost, odsotnost socialnega omrežja in opore s strani najbližjih negativno vpliva na telesno in duševno zdravje – povečana je prisotnost depresije. Socialna opora vpliva tudi na odločitve oz. ravnanja, ki so zdravju škodljiva (npr. kajenje, pitje alkoholnih pijač in uživanje drog). To potrjuje tudi znana študija iz Almede, ki kaže na odvisnost večjega uživanja zdravju škodljivih substanc pri nižji stopnji vključevanja v omrežja. Za razliko od pomanjkanja socialne opore, prisotnost le-te pozitivno vpliva na posameznika in ga spodbuja k telesni dejavnosti in mu pomaga pri morebitnem odvajanju od zasvojenosti s psihoaktivnimi snovmi, kot so alkohol, droge in podobno (Pahor in Hlebec 2006, 176–177).

3 PREHOD IZ MLADOSTI V ODRASLOST

»Obdobje mladosti ni več obdobje eksperimentiranja, obdobje postajanja nekaj. Sodobna mladost je predvsem obdobje »bivanja« – biti študent, potrošnik, prijatelj« (Ule 2007, 62).

Prehod iz otroštva v odraslost ni le stvar fizične rasti in starosti, je tudi stvar socialnega preizkusa posameznika. Prav ta razlika med psihofizično in osebnostno-socialno odraslostjo je izoblikovala mladost kot posebno življenjsko obdobje med otroštvom in odraslostjo. Prehodi iz otroštva v odraslost so bili vedno različni, saj gre za proces odraščanja, ki je praviloma nepovratno in enkratno umeščanje in samoumeščanje posameznikov v različne življenjske oblike, socialne identitete in sestave socialnih vlog (Ule 2008, 48–49).

3.1 IZOBRAŽEVALNI MORATORIJ

V obdobju odraščanja so izobraževalne institucije postale bistveni posrednik med družino in širšo družbo, saj so imele prevladujočo nadzorno funkcijo nad odraščajočimi. S tem se je mladost začela razlikovati od otroštva, vendar mladi kljub temu še niso postali odrasli (Ule 2008, 51).

V sodobni družbi sta se s podaljševanjem mladosti oblikovala dva moratorijska statusa mladosti. *Prehodni moratorij* mladosti je časovno in vsebinsko omejen, saj gre za krajše obdobje uvajanja v odraslost (Ule 2008, 127). *Izobraževalni moratorij* pa je postal pomemben identitetni status mladosti, ki je prisoten v obdobju podaljševanja šolanja. Zanj je značilno reševanje krizne identitete na bolj avtonomen in vrstniško-kulturen način (Ule in Kuhar 2003, 33–35). Je časovno in vsebinsko razširjen in bogat, mladi v tem času oblikujejo svojo osebnost, interese in potrebe, ki zaznamujejo njihovo prihodnost. Glede na to, da izobraževanje traja od enega do dveh desetletij, posameznik v tem času pridobi raznolike izkušnje, postane samostojen in oblikuje socialne vloge in odnose. Mladi v tem obdobju predstavljajo vse karakteristike odraslih, razen ekonomske neodvisnosti. Poleg izobraževanja v izobraževalnih institucijah je posameznik vključen v zunajšolske dejavnosti ter preizkuša partnerstva in spolnost, nekateri se poskusijo tudi v raznih športnih, glasbenih karierah ali v

industriji zabave². Mladi kmalu postanejo samostojni v intimni, kulturni sferi in so nezanemarljiv del volilnega telesa v politični sferi. V tem obdobju imajo precej prostega časa za vse te dejavnosti in svoje cilje. Izobraževalni moratorij je premaknil mejo med otroštvom in mladostjo v zgodnejša leta, mejo med mladostjo in odraslostjo pa v poznejša leta. Družina in izobraževalne ustanove nimajo več popolnega nadzora nad mladimi, kot so ga imele včasih (Ule 2008, 128–130).

3.2 DRUŽBENI POLOŽAJ MLADIH

Prehod v odraslost pomeni tudi proces socialne selekcije za posamezne družbene položaje. Na družbeni položaj posameznika v veliki meri vplivata izobraževalni in vzgojni proces oz. doseženi rezultati, kot so certifikati, dosežene stopnje izobrazbe, zlasti akademske (Ule 2008, 136–137).

Na območju evropskih držav je nadaljevanje študija na visokih šolah in fakultetah postala močna norma mladih, saj se od njih pričakuje, da bodo pridobili (najmanj) visoko stopnjo izobrazbe. Pri tem nastaja problem, saj trg dela tako visoke stopnje izobrazbe za določena dela sploh ne potrebuje. Mladi so se v tem času prisiljeni soočiti z inflacijo izobraževanja, kar je povzročilo spremembe pogojev pri nekaterih zaposlitvah. Ponudniki nekaterih delovnih mest, ki so včasih zahtevala srednješolsko izobrazbo, danes za isto delo in plačilo zahtevajo višjo stopnjo izobrazbe. Ta sprememba prevladuje pri storitvenih, trgovinskih in administrativnih delih. Côté in Allahar (v Ule 2008, 139) pravita, da sta do teh sprememb pripeljali monopolizacija izobraževalnega sistema in potreba nekaterih poklicnih skupin, ki so si z višjo izobrazbo želele dvigniti tudi poklicni status in blaginjo.

Podaljšana mladost in izobraževalni moratorij mladim nudi razne ugodnosti (brezskrbnost, »finančno oporo« oz. subvencioniranje s strani države in podobno), posledično pa ta populacija predstavlja vse večji odstotek med brezposelnimi. Zaradi zahtev ponudnikov dela po višji izobrazbi se mladi odločajo za podaljšano šolanje, vendar je vse več mladih po zaključku šolanja razočaranih, ker ne dobijo svoji izobrazbi primerne zaposlitve (Ule 2008, 140–141).

² Mladi vse bolj participirajo v industriji zabave: članstvo v glasbenih skupinah, voditeljstvo v mladinskih televizijskih in radijskih oddajah, sodelovanje pri organizaciji koncertov in študentskih festivalov, manekenstvo ipd.

Poglejmo si še družbeni položaj mladih žensk. V preteklosti je veljalo, da se bodo mlade ženske, z vstopom v odraslost, predale materinski vlogi, ki bi družini nudila socialno oporo³. V zadnjem času pa je vloga mladih (in odraslih) žensk dobila nove priložnosti. Mlade ženske pričakujejo, da se bodo lahko svobodno odločale o poklicni karieri, načinu življenja ter materinstvu (Ule 2008, 227).

Dekletom so se odprle boljše možnosti izobraževanja, zato dosegajo vse višje stopnje izobrazbe, pri čemer so zelo uspešne. Na prvi pogled je videti, kot da je konec razlik med spoloma, vendar je pomembno omeniti, da se kljub uspešni kvalifikaciji dekleta izobražujejo v pretežno »ženskih« poklicih. V Sloveniji se fantje odločajo za študij naravoslovno tehniških smeri, medtem ko se dekleta v večini odločajo za študij pedagoških, umetnostnih, zdravstvenih in družboslovnih smeri.⁴ To dokazuje, da so tradicionalne spolne delitve vlog ostale prisotne in omejujejo raznolikost študijskih želja in možnosti. Poleg teh omejitev pa na odločitve deklet vplivajo njihova naklonjenost k zdravstveni in družboslovni smeri, nezanimanje za tehniške smeri ter pričakovanja staršev in širše okolice. Zaradi vse večjega povpraševanja po naravoslovnih in tehniških poklicnih kvalifikacijah na trgu dela so dekleta upravičeno zaskrbljena glede možnosti zaposlovanja v prihodnosti. V raziskavi študentske mladine z leta 2008 pričakujejo več težav pri zaposlovanju kot fantje. Za boljše možnosti so pripravljene tudi nadaljevati študij ali celo spremeniti smer študija. Z več možnostmi izobraževanja se je položaj mladih žensk navidezno izboljšal, v resnici pa se položaj žensk v sodobni družbi prikrito slabša, razlika med spoloma pa povečuje (Ule 2008, 227–234).

Slovenija ima eno najnižjih stopenj brezposelnosti v Evropi, vendar dekleta menijo, da bodo imele težave z zaposlovanjem tudi zaradi splošne krize zaposlovanja in zato, ker nimajo dobrih poznanstev. Na trgu dela se morajo bolj truditi in dokazovati kot fantje. Ti so v primerjavi z dekleti nekoliko manj zaskrbljeni, najbolj skrbi tiste, katerih starši niso izobraženi in posledično nimajo »pravih« znancev in prijateljev. Ne glede na spol so običajno najbolj oškodovani mladi, ki prihajajo iz socialno šibkejših družin, saj ostajajo v zaposlitvah, ki zahtevajo bistveno nižjo stopnjo izobrazbe (Ule 2008, 140–141).

³ Od mladih moških se je pričakovalo, da se bodo izobraževali in zaposlili, saj naj bi imeli v odraslosti vlogo »hranilca« družine, ki bi ji nudili finančno oporo in materialne dobrine.

⁴ V študijskem letu 2010/11 je v prvo stopnjo terciarnega izobraževanja in usposabljanja 31,7 % študentov vključenih v družbene, poslovne, upravne in pravne vede, 19,6 % študentov v tehniko, proizvodne tehnologije in gradbeništvo, 12 % v zdravstvo in socialo, 10,7 % v izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev, 8,6 % v umetnost in humanistiko, 7,2 % v naravoslovje, matematiko in računalništvo, 7,2 % v storitve ter 2,9 % v kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo. (Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo)

3.3 ZNAČILNOSTI OMREŽIJ MLADIH

Mladi kot družbena skupina so predmet raziskovanja že vrsto let. Na območju bivše Jugoslavije je bila že leta 1987 izvedena raziskava Stratifikacija in kakovost življenja v Jugoslaviji, v kateri so merili prejemanje socialne opore pri različnih starostnih skupinah (Pahor in Hlebec 2006, 183). Najbolj opazna razlika v prejemanju socialne opore je bila v dveh starostnih skupinah: od 18 do 24 let (v nadaljevanju mlajša skupina mladih) in od 25 do 34 let (v nadaljevanju starejša skupina mladih). Mlajši skupini mladih je najpomembnejši vir socialne opore predstavljala ožja družina (75 %), na drugem mestu je bil partner (17 %). V starejši skupini mladih je, za razliko od mlajše skupine, največ opore prihajalo s strani partnerjev (75 %) in manj s strani ožje družine (25 %). Leta 2002 so med prebivalstvom Slovenije merili omrežja socialnih opor in ugotovili, da so tudi 15 let kasneje člani mlajše skupine mladih še vedno v največji meri prejeli socialno oporo s strani družine (69 %), oporo so jim nudili tudi prijatelji (14 %) in partner (13 %). V tem obdobju so se že pokazale značilnosti obdobja podaljšane mladosti. V starejši skupini mladih je tako partner predstavljal manjši delež (48 %) socialne opore kot desetletje nazaj, povečala pa se je opora s strani ožje družine (33 %) in prijateljev (12 %).

Ugotavljam, da se je izvor socialne opore v 15-letnem obdobju nekoliko spremenil, saj se je opora s strani družine in partnerja zmanjšala, medtem ko se je opora s strani prijateljev povečala. V času Jugoslavije so si mladi, v starosti med 25 in 34 let, večinoma ustvarili svojo družino. Predvidevam, da je vzrok za spremembo v prejemanju opore to, da mladi takrat niso iskali opore pri svoji primarni družini, temveč pri partnerju.

V tej nalogi se bom najbolj osredotočila na starostno skupino od 19 do 24 let, saj vključuje študente, s katerimi bo opravljen praktičen del te naloge. Za to starostno kategorijo so značilna velika omrežja, kar je pokazala tudi raziskava Kakovost merjenja egocentričnih socialnih omrežij (Ferligoj in drugi v Kogovšek in drugi 2003, 192–193). V tej skupini mladih so izmerili povprečno 6,25 članov. Po pomoč se največkrat obrnejo k »nesorodnikom« (59 %) in prijateljem (50 %), v njihovem omrežju je nekoliko manj sorodnikov (35 %), najmanj pa mladim nudijo oporo njihovi sosede (4 %).

Študenti imajo pogoste stike s starši, pri ustvarjanju novih vezi pa jih veže starostna homofilija – nagnjenost k iskanju ljudi, ki spadajo v isto starostno kategorijo (Kogovšek in

drugi 2003, 188–200). V raziskavi Socialna opora Ljubljančanov so ugotovili, da velikost omrežij z izobrazbo narašča, kar bi lahko pripisali širjenju omrežja v času študija. Zaradi velikosti omrežja (veliko članov) se mladi čutijo manj povezane s člani svojega omrežja.⁵

3.3.1 Socialna opora družine

Družina predstavlja osnovno institucijo zasebnega življenja, saj nas za razliko od ostalih socialnih skupin nenehno poziva k temu, da se nanjo odzivamo. Od sodobne družine se pričakuje ustrezna vzgoja otrok, pomoč v poklicni kvalifikaciji in promociji v življenju. Starši v to vlagajo vse več ekonomskih sredstev in psihološke energije, posledično pa so njihova pričakovanja od otrok vse višja (Ule 2008, 79–82).

Močan odnos med starši in otroci je poskušal razložiti tudi Bowlby (v Kogovšek in drugi 2003, 201), ki pravi, da otroke veže emocionalna navezanost na starše, saj so fizično odvisni od njih.

V Sloveniji se je značilnost družine kot institucije v zadnjih letih spremenila. Včasih je družina imela etično in vzgojno funkcijo, ki jo je zamenjala podporna funkcija. Družina tako danes predstavlja odnose pomoči, vzpodbujanja in zaupnosti. Starševska opora je običajno čustvena in instrumentalna, je zavezujoča in enostranska. Najbolj izrazita je v obdobju čustvene nestabilnosti mladih, poglavitno vlogo pri dajanju opore pa imajo ženske oz. mame. Mladi od svoje družine pričakujejo prejemanje raznovrstne opore, njihova pričakovanja so odvisna predvsem od materialnega položaja družine. Višji kot bo materialni položaj družine, večja bo imel posameznik pričakovanja glede zadovoljevanja potreb in prejemanja opore. Študenti in študentke največ starševske pomoči pričakujejo pri ustvarjanju lastnega doma in varstvu otrok (Rener in drugi 2006). V nekaterih državah je finančna opora opredeljena celo z zakonodajo, v večini držav pa pomeni le pripravljenost staršev, da bi pomagali svojim otrokom in je pogojena s širšo kulturo v državi (Bevc in drugi 2010, 33).

Navezanost slovenske mladine na starše se kaže v raziskavi Mladina 2000 (v Ule 2008, 79–82), ki je bila izvedena na vzorcu mladih, starih od 14 do 29 let, kjer so med drugim spraševali, koga bi v raznih situacijah prosili za pomoč. Rezultati raziskave so pokazali, da se mladi v hujših življenjskih stiskah in v primeru pomembnih življenjskih odločitev po pomoč

⁵ Velikost omrežij in značilnosti sem predstavila že v podpoglavju Velikost in stabilnost socialnega omrežja.

največkrat obrnejo na svojo mamo. Velik del opore dobijo tudi s strani svojih partnerjev, predvsem na čustveni in intimni ravni. Oče jim največkrat nudi finančno pomoč.

Po podatkih Eurostata je leta 1989 45 % mladih, starih med 25 in 29 let, živelo pri starših (Ule in Kuhar 2003, 68–70). Leta 1998 se je delež takšnih dvignil na 70 %. Spremenil se je tudi način bivanja pri starših in nima ničesar skupnega s starimi vzorci tradicionalnega družinskega življenja. Gre za posebno vez med mladimi in njihovimi starši oz. za tako imenovano LAT-fazo⁶, ki meji na odvisnost od izvorne družine. Gre predvsem za ekonomsko odvisnost ob hkratni socialni neodvisnosti. Razlogi za to so lahko zunanji – kot sta nezaposlenost, podaljšano izobraževanje, ali subjektivni – mladi uživajo v lagodnosti življenja doma, v materialni in emocionalni varnosti in hkratni visoki avtonomiji (Rener in drugi 2006).

Med evropskimi državami samo mladi v Veliki Britaniji tako imenovane mejnike odraslosti dosegajo razmeroma hitro. V nasprotju z njimi se odraščanje v Italiji in Španiji zavlačuje, saj gredo mladi skozi zelo dolgo postadolescenco, preden vstopijo v odraslo življenje. To potrjuje tudi raziskava Eurostata iz leta 1996, saj so rezultati pokazali, da mladi iz sredozemskih držav zapustijo »svoje gnezdo« zelo pozno, v nasprotju z mladimi iz nordijskih držav, ki dom staršev zapustijo zelo zgodaj. Glede pričakovanih glavnih mejnikov odraslosti so spraševali tudi slovenske študente Univerze v Ljubljani. Z raziskavo Mladi, družina, starševstvo so ugotovili, da si študentje predstavljajo sledeče: med 25. in 26. letom starosti končati študij, zaposliti se in se odseliti od staršev, med 26. in 27. letom si ustvariti skupno življenje s partnerjem, po 29. letu pa prvič postati oče oziroma mati (Ule in Kuhar 2003, 68–70).

Mladi si ob vsakodnevnih stresih, s katerimi se soočajo, v družini poiščejo oziroma ustvarijo zavetje. S starši so ustvarili nekakšen prijateljski odnos, ki jim poleg materialne varnosti nudi tudi emocionalno oporo. Bivanje pri starših jim ne predstavlja nikakršnih ovir ali omejitev, nasprotno, mladi uživajo popolno svobodo, saj so njihovi odnosi s starši postali bolj liberalni, kar predstavlja nekakšno uravnoteženje moči med generacijami. Danes je življenje mladih in njihovih staršev precej podobno; vsi člani gospodinjstva se usklajujejo in se dogovarjajo o pomembnih in nepomembnih vsakdanjih odločitvah (Ule 2007, 68).

⁶ LAT-faza (living apart together) je nov, poldružinski način bivanja, ki pomeni živeti skupaj in hkrati narazen. Pomeni večrazsežne življenjske aranžmaje: živeti doma v obdobju podaljšanega šolanja, po zaključku šole in/ali ob zaposlitvi, živeti doma z občasnim življenjem drugje ali živeti drugje in redno obiskovati primarno družino ter uživati njihove usluge in storitve.

Mladi se vse bolj odločajo ostati pri svojih starših, saj jim to predstavlja lagodnost življenja in nižje stroške bivanja, kljub temu pa niso prikrajšani za svobodo in avtonomijo. To dokazujejo tudi rezultati raziskave Mladi, družina, starševstvo, kjer je 58,4 % študentov kot glavni razlog bivanja pri starših navedlo materialno odvisnost od njih. Na drugem mestu je bil z 52,4 % nerešen stanovanjski problem, kar 41,6 % pa jih je bilo mnenja, da je bivanje pri starših najcenejša možna nastanitev. Vse pogosteje pa mladi ostajajo pri starših, ker se soočajo s problemom brezposelnosti, saj ni povpraševanja po delovni sili na trgu dela. Mladi se tako odločijo za podaljšano izobraževanje, v tem času uživajo privilegirane študijske ugodnosti in zavlačujejo svoj prehod v odraslost, družina pa jim predstavlja ključni element opore (Ule in Kuhar 2003, 100–102).

3.3.2 Socialna opora prijateljev

Kot ugotavljata Norris in Tindale (v Kogovšek in drugi 2003, 186), imajo pri dajanju raznovrstne opore pomembno vlogo tudi prijatelji. Posameznik pričakuje njihovo pomoč tako pri vsakdanjih življenjskih skrbih, kot tudi pri soočanju z večjimi življenjskimi krizami. Mladi prijateljstvo zelo cenijo in ga postavljajo med najpomembnejše stvari v življenju (Rener in drugi 2006, 120). Velik pomen pripisujejo pripadnosti in vključenosti v skupino, saj jim ta nudi čustveno gotovost. Prijateljske skupine sicer delujejo podobno kot družine, vendar posamezniku nudijo tudi nove vedenjske vzorce, izkušnje in podporo pri osamosvajanju in odraščanju. Prijatelje povezujejo skupne želje, primerljivi problemi in potrebe. V prijateljskih odnosih posameznik dobiva samopodrditve in razrešuje čustvene konflikte. Prijatelji mladim pomenijo svetovalce in laične terapevte, pri njih najbolj cenijo iskrenost, zaupnost, čustveno oporo, pripravljenost na pogovor in poslušanje. Prijateljska opora raste v vsakdanjih interakcijah, iz povezanosti v socialnih odnosih s prijatelji, iz izkušenj zanesljivosti, občutkov solidarnosti in pripadnosti. Obstaja razlika med oporo prijateljev in oporo znancev in drugih prijateljstev. Prva temelji na zadolžitvi in znanstvu, slednja pa je zasnovana na prijateljstvu iz navade (Ule 2008, 93–95).

V raziskavi Mladina, iz leta 2000, so mlade v starosti od 14 do 29 let spraševali, ali imajo najboljšega prijatelja. Slabih 69 % vprašanih je odgovorilo, da imajo najboljšega prijatelja, dobrih 30 % pa jih sicer ima prijatelje, vendar ne najboljšega (Miheljak v Ule 2008, 97–98).

4 TERCIARNO IZOBRAŽEVANJE

Že od malih nog je večina ljudi vključenih v predšolsko vzgojo. Primarno izobraževanje oz. osnovna šola je hkrati pravica in dolžnost vsakega državljana Slovenije. V zadnjem obdobju je nekakšna obveza postala tudi srednja šola oz. sekundarno izobraževanje, saj si danes težko predstavljamo zaposlitev brez neke osnovne izobrazbe oz. kvalifikacije. Posameznik ima bolj prosto odločitev pri vstopu v terciarno izobraževanje, za katerega pa se odloča čedalje več srednješolcev, saj si v upanju na boljše življenjske pogoje in prihodnost želijo pridobiti najmanj visokošolsko stopnjo izobrazbe.

V zadnjih desetletjih se je terciarno izobraževanje v Sloveniji iz leta v leto spreminjalo, tako organizacijsko kot tudi vsebinsko. Študijski programi so z Zakonom o visokem šolstvu razdeljeni v tri stopnje. V nalogi se bom osredotočila na prvo stopnjo, ki vključuje visokošolski strokovni in univerzitetni študijski program.

Z visokošolskim strokovnim programom študenti pridobijo strokovno znanje, usposobljenost za uporabo znanstvenih metod pri reševanju zahtevnih delovnih in strokovnih problemov, razvijajo zmožnosti za sporazumevanje v strokah in med njimi, razvijajo strokovno odgovornost, strokovno kritičnost, iniciativnost ter samostojnost pri vodenju in odločanju. Velik poudarek je na praktičnem izobraževanju. Univerzitetni program poleg znanja, pridobljenega na visokošolskem programu, omogoča tudi študij teoretičnih in metodoloških konceptov, usposobljenost za prenos in uporabo teorije v prakso, reševanje problemov z iskanjem novih virov znanja in z uporabo znanstvenih metod, poleg praktičnega izobraževanja pa lahko študenti univerzitetnega študija sodelujejo tudi pri raziskovalnem delu.

V Sloveniji po srednjem izobraževanju skoraj vsi nadaljujejo z izobraževanjem, zato je stopnja vključenosti v terciarno izobraževanje zelo visoka. Vanj je vključena skoraj polovica vseh oseb, starih od 19 do 24 let, stopnja vključenosti pa se je od zgodnjih 90. let naglo povečala, predvsem za ženske (Bevc in drugi 2010, 9).

Poglejmo si podatke o zadnjem vpisu, objavljene na uradni spletni strani Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. V študijskem letu 2010/11 se je na vse 4 univerze v Sloveniji ter 26⁷ zasebnih samostojnih visokošolskih zavodov vpisalo 77.952 študentov. V

⁷ Šola za risanje in slikanje ni posredovala podatkov o vpisu v študijske programe.

primerjavi z lanskim študijskim letom se je število zmanjšalo za 4.906 študentov. Izmed vseh študentov in študijskih programov je največ vpisanih na univerzitetni študij prve stopnje. Najmanj vpisanih je na Univerzi v Novi Gorici (1 %), nekoliko več na Univerzi na Primorskem (7 %). Četrtnina študentov je vpisanih na Univerzo v Mariboru (25 %), največ vpisanih pa ima še vedno Univerza v Ljubljani (67 %).⁸

4.1 VPIS NA UNIVERZO V LJUBLJANI V ŠTUDIJSKEM LETU 2010/11

V študijskem letu 2010/11 je bilo na Univerzo v Ljubljani vpisanih skupno 36.519 študentov, brez absolventov, ki so vključeni v prvo stopnjo terciarnega izobraževanja. Od tega jih je bilo 3.867 vpisanih izredno (glej Tabelo 4.1). Največ je vpisanih v prvi letnik (37,55 %), nekoliko manj v tretji in drugi letnik (23,36 % in 23,26 %, glej Tabelo 4.2).

Najpomembnejša skupina študentov, ki bo sodelovala v praktičnem delu naloge, je v tretjem letniku, v katerega je 7.238 redno in 1.292 izredno vpisanih (glej Tabelo 4.1).

Tabela 4.1: Število vpisanih na prvo stopnjo terciarnega izobraževanja Univerze v Ljubljani.⁹

Letnik	1.	2.	3.	4.	5.	6.	SKUPAJ
Redni	12.509	7.609	7.238	4.036	1.023	237	32.652
Izredni	1.204	884	1.292	421	66	-	3.867
SKUPAJ	13.713	8.493	8.530	4.457	1.089	237	36.519

Vir: MVZT (2011).

Tabela 4.2: Odstotek vpisanih na prvo stopnjo terciarnega izobraževanja Univerze v Ljubljani.¹⁰

Letnik	1.	2.	3.	4.	5.	6.	SKUPAJ
Redni	38,31	23,30	22,17	12,36	3,13	0,73	100
Izredni	31,14	22,86	33,41	10,89	1,71	-	100
SKUPAJ	37,55	23,26	23,36	12,20	2,98	0,65	100

Vir: MVZT (2011).

⁸ Vključeni so podatki, ki jih je Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo prejelo do 1. 12. 2010.

⁹ Število vpisanih vključuje ponavljavce, ne pa absolventov.

¹⁰ Odstotek števila vpisanih vključuje ponavljavce, ne pa absolventov.

4.2 BIVANJSKO OKOLJE ŠTUDENTOV V SLOVENIJI

V raziskavi bom študente tretjih letnikov, ki so vpisani na Univerzo v Ljubljani, razdelila v tri skupine. V prvo skupino bom vključila tiste, ki imajo stalno bivališče v Ljubljani in z vstopom v študentska leta niso spremenili bivalnega okolja. V drugo skupino študentov bodo vključeni študenti iz obrobja Ljubljane, ki sicer niso spremenili bivalnega okolja, se pa vsakodnevno soočajo z utrujajočo vožnjo do Ljubljane. Tretja skupina bo vključevala vse, ki so se morali v času študija preseliti v študentske domove ali k zasebnikom in posledično zamenjati bivanjsko okolje.

V obrobje Ljubljane so vključeni kraji oz. občine, ki mejijo z občino Ljubljano, in občine, ki so neposredno ob avtocestnem križu Slovenije, vendar so nekoliko bolj oddaljene od prestolnice. Predpostavljamo, da se študenti iz teh krajev dnevno vozijo na fakultete, saj jim dobre prometne povezave omogočijo dokaj hitro potovanje. V skupino obrobja Ljubljane sem vključila 22 občin: Medvode, Mengeš, Vodice, Trzin, Domžale, Dol pri Ljubljani, Litija, Šmartno pri Litiji, Ivančna Gorica, Grosuplje, Škofljica, Ig, Brezovica, Log – Dragomer, Dobrova – Polhov Gradec, Borovnica, Lukovica, Moravče, Kranj, Logatec, Škofja Loka in Zagorje ob Savi. V skupino oddaljenih krajev sem vključila ostalih 183 občin.

Da bi pridobila približno sliko, koliko študentov pripada v posamezno skupino, sem se pri razdelitvi študentov v tri skupine, opirala na podatke Statističnega urada Republike Slovenije. Ker končnih podatkov za letošnje študijsko leto še ni, sem uporabila podatke za študijsko leto 2009/10. V podatkih so zajeti študenti iz vse Slovenije (ne le z Univerze v Ljubljani), ki so vključeni v terciarno izobraževanje.

Tabela 4.3: Število študentov, vpisanih v terciarno izobraževanje v lanskem študijskem letu, glede na bivanjsko okolje in spol.

Bivanjsko okolje	Moški	%	Ženske	%	SKUPAJ	%
Ljubljana	4.644	41.70	6.492	58.30	11.136	13.71
Obrobje Ljubljane	4.729	39.60	7.213	60.40	11.942	14.71
Oddaljeni kraji	23.549	40.52	34.570	59.48	58.119	71.58
SKUPAJ	33.369	40.55	49.010	59.45	82.379	100,00

Vir: SURS (2010)

V lanskem študijskem letu je bilo 11.136 (13,71 %) študentov s stalnim prebivališčem v Ljubljani. Z obrobja Ljubljane jih je bilo 11.942 (14,71 %), iz oddaljenih krajev pa kar 58.119 (71,58 %). Pri tem sem izključila podatke o študentih, katerih stalno bivališče ni znano ali pa

je v tujini. V primerjavi med spoloma je bilo v terciarno izobraževanje vključenih 18,90 % več študentk kot študentov, ne glede na občino stalnega bivališča. Največja razlika po spolu in številu (21,80 %) je bila v skupini obrobja Ljubljane, saj je vključevala le 39,60 % študentov in kar 60,40 % študentk (glej Tabelo 4.3).

5 RAZISKOVALNI PROBLEM

Vstop v študentsko obdobje lahko pomeni življenjsko prelomnico, zato želim ugotoviti, kako študentje doživljajo to spremembo oz. kako se je (pre)oblikovalo njihovo osebno omrežje. Kakšna sta velikost in stabilnost osebnega omrežja študentov ter kakšen je vpliv na njihovo počutje in ravnanje? Na koga, kdaj in v kolikšni meri se obračajo po pomoč v različnih situacijah?

Največ pozornosti bom namenila razliki med tremi skupinami študentov, ki sem jih opredelila že v teoretičnem delu naloge. Zanima me namreč, katera skupina študentov doživlja največjo spremembo in ali je sprememba osebnega omrežja sorazmerno odvisna od spremembe bivanjskega okolja.

Skozi analizo bom sledila naslednjim raziskovalnim vprašanjem:

1. Katera skupina študentov ima največje in katera najmanjše osebno omrežje?
2. Katera od skupin študentov ima bolj stabilno osebno omrežje?
3. Kdo so najpomembnejši alterji osebnih omrežij študentov?
4. Ali se opora družine in prijateljev razlikuje glede na skupino študentov?
5. Kakšen vpliv ima osebno omrežje na počutje in ravnanje študentov?
6. Katera od skupin študentov doživlja največjo spremembo osebnega omrežja v zadnjih treh letih?

5.1 METODA RAZISKAVE

Pri raziskavi sem si pomagala s kvalitativnimi intervjuji. Študente sem razdelila v 3 skupine:

1. Študentje iz Ljubljane.
2. Študentje iz obrobja Ljubljane (ki se dnevno vozijo na fakultete).
3. Študentje iz oddaljenih krajev (ki v namen študija začasno spremenijo bivanjsko okolje).

Pridobiti sem želela podatke o tem, kako posameznik doživlja spremembe v novem, študijskem okolju. Pred začetkom terenskega dela sem pripravila okviren vprašalnik (glej

prilogo A), s katerim sem poskušala pridobiti odgovore na svoja raziskovalna vprašanja. Prvi del vprašalnika zajema demografska vprašanja o spolu, starosti, občini stalnega in začasnega bivanja in način vpisa v 3. letnik. Na ta način sem si zagotovila, da sem v raziskavo zajela študente z ustreznimi karakteristikami glede na opredeljene skupine. V drugi – raziskovalni del vprašalnika sem vključila vprašanja o številu ljudi, ki jih imajo študentje v svojem okolju in na katere se lahko obrnejo, ko potrebujejo oporo, ali se je število le-teh v času študija spremenilo, kdo in kakšno oporo jim nudi, kakšno vlogo imajo pri tem družinski člani in prijatelji ter kdaj najpogosteje prosijo za pomoč.

Z intervjuvanci sem se za čas intervjuja dogovorila vnaprej. Delo na terenu je potekalo v času od 20. avgusta do vključno 17. septembra. Večino intervjujev sem opravila v Ljubljani (s študenti iz Ljubljane, Kranja in Mozirja), s študenti iz Novega mesta, Ivančne Gorice, Grosuplja in Litije pa sem intervjuje opravila v njihovem domačem okolju. Tri intervjuje (s študenti iz Maribora, Vrhnike, Vipave) sem zaradi oddaljenosti študentov opravila s pomočjo računalniškega programa »skype«, ki omogoča pogovor na daljavo. Vse odgovore sem si neposredno beležila na prenosni računalnik.

5.2 PREDSTAVITEV VZORCA

V raziskavo je bilo vključenih skupno 15 študentov Univerze v Ljubljani (5 študentov iz vsake skupine). Glede na podatke v teoretičnem delu je v študij vključenih nekoliko več deklet kot fantov, zato sem v vsaki od treh skupin opravila po 3 intervjuje z dekleti in po 2 intervjuja s fanti. Vsi so stari med 22 in 23 let in so vpisani v 3. letnik (prvi vpis ali ponovni vpis). V prvi skupini je 5 Ljubljčanov, ki živijo v neposredni bližini fakultet. Študentje, ki se dnevno vozijo na predavanja, prihajajo iz Litije, Grosuplja, Ivančne Gorice, Vrhnike in Kranja. Študentje, ki so v času študija spremenili bivanje, imajo stalni naslov v Vipavi, Novem mestu, Trbovljah, Mozirju in Mariboru. Zaradi varovanja identitet intervjuvanih študentov sem njihova imena in priimke spremenila. Uporabila sem najpogostejša imena in priimke v Sloveniji, ki sem jih pridobila na spletni strani Statističnega urada Republike Slovenije.

5.3 ANALIZA PODATKOV

Pri analizi podatkov sem poskušala odgovoriti na ključna raziskovalna vprašanja. Glede na odgovore študentov bom povzela karakteristike posamezne skupine in jih predstavila v preglednici. Ugotovitve bom primerjala med seboj in odgovorila na raziskovalna vprašanja.

5.3.1 *Velikost osebnega omrežja*

Ugotoviti sem želela, ali je velikost omrežja študentov odvisna od spremembe bivalnega okolja. Vprašala sem jih, koliko imajo ljudi, na katere se lahko obrnejo po razne vrste opore, in katerih ljudi menijo, da imajo največ. V teoretičnem delu sem že predstavila prednosti velikega omrežja, ki je najbolj značilno za omrežja mladih. Več oseb v omrežju pomeni več možnosti za zadovoljevanje različnih potreb po opori in pomoči, a hkrati so te vezi šibkejše in posledično je omrežje manj stabilno. Pričakovala sem, da imajo študentje iz oddaljenih krajev večje, a zato manj stabilno omrežje, v nasprotju z Ljubljančani, ki naj bi imeli manjša in stabilnejša omrežja. Predvidevala sem namreč, da so si študentje z novim bivalnim okoljem povečali svoje omrežje in pridobili nov krog ljudi, ki jim nudijo razno oporo.

Na podlagi intervjujev sem ugotovila, da imajo nekateri študentje iz Ljubljane večji, drugi manjši krog ljudi, ki jim nudijo oporo. Vsem pa je skupno to, da imajo največ opore v smislu druženja s prijatelji in sošolci. Eden je v veliki meri deležen čustvene opore in svetovanja, eden pomoči pri opravilih. Ena študentka je najmanj deležna pomoči pri opravilih in študijskih zadevah, en študent pa je v najmanjši meri deležen finančne opore. Eden izmed njih se za čustveno in finančno oporo obrne na svojega očeta ali na tesne prijatelje. Dva sta kot zadnji tak dogodek, ko sta prosila za oporo, navedla pomoč pri študijskih zadevah in učenju, dva pa sta navedla druženje s prijatelji.

Izmed študentov, ki se dnevno vozijo v Ljubljano, le ena študentka meni, da ima zelo velik krog ljudi, ki ji dajejo razne vrste opore. Dva študenta zase menita, da imata v svojem krogu dovolj ljudi oz. toliko, kot jih potrebujeta, dva pa imata majhen krog, v katerega so vključeni ožji družinski člani in nekaj dobrih prijateljev. Za reševanje manjših težav eni študentki pomagajo tudi sošolci in širši krog prijateljev. Večina študentov iz okolice Ljubljane ima v svojem omrežju največ prijateljev, s katerimi se družijo, ena izmed njih v veliki meri prejema

tudi svetovanje in pomoč pri opravilih. En študent ima največ znancev in bežnih prijateljev, s katerimi se občasno srečuje. En študent prejema najmanj finančne opore, eni študentki pa poleg finančne v najmanjši meri nudijo tudi čustveno oporo. Ena študentka ima najmanj tistih ljudi, ki bi jim zaupala osebne stvari in na katere bi se zanesla stoodstotno. Kot zadnje take dogodke so študentje navedli finančno oporo s strani družine, pomoč sošolk pri zapiskih in učenju, čustveno oporo partnerja, druženje s prijateljem in pomoč pri opraviilu.

Tabela 5.1: Prikaz velikosti osebnega omrežja in vrste opore študentov po skupinah.

Velikost osebnega omrežja in vrsta opore		
ŠTUDENTJE IZ LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ OKOLICE LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ ODDALJENIH KRAJEV
Različno velika osebna omrežja	Srednje veliko osebno omrežje	Kar veliko osebno omrežje
Velikost:	Velikost:	Velikost:
<ul style="list-style-type: none"> - za druženje - ne veliko - okrog 15 - prijatelji, sošolci in družina - nekaj tesnih prijateljev in oče 	<ul style="list-style-type: none"> - druženje - zelo velik krog - dovolj ljudi (2x) - ožji družinski člani in nekaj dobrih prijateljev (2x) 	<ul style="list-style-type: none"> - kar veliko (starši, sošolci, prijatelji za druženje, partner) (3x) - prijateljica, starši in sošolke - zelo veliko
Največ:	Največ:	Največ:
<ul style="list-style-type: none"> - druženje s prijatelji in sošolci (5x) - čustvena opora, svetovanje - pomoč pri opravilih 	<ul style="list-style-type: none"> - druženje - svetovanje, pomoč pri opravilih - znanci in bežni prijatelji 	<ul style="list-style-type: none"> - druženje (prijatelji in znanci) - pomoč pri študijskih zadevah (sošolke)
Najmanj:	Najmanj:	Najmanj:
<ul style="list-style-type: none"> - pomoč pri opravilih, študijskih zadevah - finančna opora - čustvena in finančna opora s strani očeta, tesnih prijateljev 	<ul style="list-style-type: none"> - finančna opora (2x) - čustvena opora - zaupniki in zanesljivi ljudje 	<ul style="list-style-type: none"> - finančna in čustvena opora (2x) - ljudje, na katere se lahko obrneš kadarkoli, za vse vrste opore

Za razliko od ostalih dveh skupin študentje iz oddaljenih krajev menijo, da imajo kar velik krog ljudi, na katere se lahko obrnejo v primeru, da potrebujejo razne vrste opore. Največ imajo prijateljev in znancev, s katerimi se družijo, ena študentka je v veliki meri deležna tudi pomoči na študijskem področju s strani sošolk. Kar štirje študentje menijo, da imajo najmanj čustvene in finančne opore, ki jo običajno prejmejo od svojih partnerjev in najbližjih prijateljev (čustveno) ter staršev (finančno). Ena študentka ima najmanj takih ljudi, na katere bi se lahko obrnila vedno, ne glede na vrsto opore. Kot zadnji tak dogodek so trije navedli oporo s strani sošolk, ki so jim posodile svoje zapiske.

Nina Turk: »Zadnji tak dogodek, ne vem točno, spomnim pa se, ko sem bila v lanskem letu odsotna za 1 mesec, so mi sošolke pridno pošiljale kopije predavanj po navadni pošti na domači naslov. S temi zapiski sem bila sproti obveščena z dogajanjem na faksu.« (Glej prilogo B.)

Dva študenta iz oddaljenih krajev sta nazadnje prejela oporo oz. pomoč prijateljev, od tega je študent prosil prijatelja za prevoz v Ljubljano, študentka pa je potrebovala čustveno oporo glede ljubezenskih težav. Pri tem ji je pomagala prijateljica iz študentskega doma.

Na podlagi analize lahko potrdim, da imajo največje omrežje študentje iz oddaljenih krajev. Presenetljivo imajo nekateri Ljubljčančani kar veliko osebno omrežje, najmanjšega pa tisti, ki se dnevno vozijo v Ljubljano. To bi lahko povezala z naporno dnevno vožnjo in z morebitnimi časovnimi omejitvami z javnimi prevozi. Posledično so ti študentje verjetno nezainteresirani za navezovanje novih stikov in spoznavanja novih ljudi.

Vsi študentje, ne glede na skupino, so v največji meri deležni prijateljske opore v smislu druženja, kar je značilno za skupino mladih ljudi. Zanimivi so si nasprotujoči odgovori študentov iz Ljubljane in obrobja Ljubljane, saj so nekateri odgovorili, da čustveno oporo prejemajo v največji meri, nekateri pa menijo da jo prejmejo v najmanjši meri. Študentje iz oddaljenih krajev v najmanjši meri prejmejo tudi čustveno oporo (glej Tabelo 5.1), kar je verjetno povezano s spremembo bivalnega okolja in s poznanstvom novih ljudi, s katerimi še niso ustvarili tesnega odnosa.

Tomaž Zupan: »Največ jih imam za druženje, najmanj pa takih, ki mi nudijo čustveno in finančno pomoč.« (Glej prilogo B.)

Nataša Golob: »Najmanj je takih, na katere se lahko obrnem vedno in za kakršnokoli pomoč, saj ne moreš vsakemu zaupati vseh svojih težav.« (Glej prilogo B.)

5.3.2 Stabilnost osebnega omrežja

V teoretičnem delu je opredeljena stabilnost osebnega omrežja. Običajno so manjša omrežja bolj stabilna, medtem ko so vezi v večjih omrežjih šibkejše in zaradi tega manj stabilne.

Zanimalo me je, kako to doživljajo študentje, ali je pri njih velikost omrežja pogojena s stabilnostjo in ali se med skupinami razlikuje.

Raziskava je pokazala, da imajo študentje iz Ljubljane ne glede na velikost omrežja stabilne vezi. Dva študenta zelo oz. vse zaupata ljudem, ki jih prosita za pomoč oz. se z njimi družita. Ena študentka ne zaupa vsem enako, najbližjim članom omrežja pa veliko. Podobno sta odgovorila tudi preostala dva študenta te skupine, le da sta izpostavila dejstvo, da imata bolj malo ljudi v svojem omrežju, vendar tem zaupata zelo veliko. Ena izmed njih najbolj osebne stvari vedno zadrži zase.

Študentje iz obrobja Ljubljane različno doživljajo zaupanje ljudem. Ena študentka je suvereno odgovorila, da jim zaupa, sicer jih ne bi prosila za pomoč. Dve študentki zaupata najožjemu krogu ljudi, en študent pa nekaterim zaupa bolj, drugim manj. Najprej osebo bolje spozna in preceni stopnjo zaupanja. En študent zase meni, da je zaradi življenjskih okoliščin zgodaj odrasel in postal odgovoren, zato običajno ne potrebuje dosti opore, s sošolci pa ima spoštljiv odnos, vendar jim ne zaupa osebnih stvari.

Študentje iz oddaljenih krajev svoje osebne stvari zaupajo le najbližjim osebam. Dva izmed njih prosita za pomoč in oporo le tiste ljudi, ki jim zaupata. En študent v veliki meri zaupa svojemu dobremu prijatelju in sestri, ena študentka pa svoji prijateljici iz študentskega doma. Ta se v veliki meri zanese tudi na svoje starše, vendar jim svojih zelo osebnih stvari ne zaupa. Ena študentka na splošno zaupa prijateljem, s katerimi se dobro počuti in se pogosto družijo, vendar najbolj osebne stvari zaupa le tistim, s katerimi ima dobre izkušnje.

Ugotavljam, da večina študentov, ne glede na bivanjsko okolje, zaupa le najbližjim osebam, bodisi tesnim prijateljem bodisi staršem (glej Tabelo 5.2).

Maja Horvat: »Ljudem težko zaupam, zato imam zelo majhen krog prijateljev, vendar pa s komer prijateljujem, mu tudi zelo zaupam. Najbolj osebne stvari vseeno vedno zadržim zase.«
(Glej prilogo B.)

Mateja Kos: »Tistim, ki jih prosim za pomoč, običajno zelo zaupam, ker se moram na njih zanesti, sicer jih sploh ne bi prosila, da mi pomagajo. Z družbo si pa zaupamo na eni prijetni,

prijateljski ravni. Ne bi jih šla ravno prosit kakšnih zame pomembnih stvari, mogoče kakšne manjše stvari, bolj prijateljske usluge.« (Glej prilogo B.)

Matej Vidmar: »Živim sam z mamo in zdi se mi, da sem že zelo mlad odrasel in postal odgovoren. Ravno zaradi tega nisem nikoli potreboval veliko opore ali pa pomoči. Če pa že koga prosim za pomoč, so to osebe, ki so tesno povezane z mano. Sicer pa imam s kolegi in sošolci spoštljiv odnos, vendar jim ne zaupam osebnih stvari.« (Glej prilogo B.)

Tabela 5.2: Prikaz stabilnosti osebnega omrežja in zaupanja ljudem v omrežju študentov po skupinah.

Stabilnost osebnega omrežja in zaupanje ljudem		
ŠTUDENTJE IZ LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ OKOLICE LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ ODDALJENIH KRAJEV
Stabilne vezi Zaupanje ljudem: - zelo zaupa - zelo zaupa najbližjim (ne zaupa vsem ljudem enako) - zaupa zelo veliko, vendar ima malo ljudi v svojem krogu (2x)	Dokaj stabilne vezi Zaupanje ljudem: - zaupa - zaupa najožjemu krogu (2x) - enim zaupa bolj, drugim manj (najprej preceni stopnjo zaupanja) - zaupa ljudem, s katerimi je tesno povezan	Manj stabilne vezi Zaupanje ljudem: - osebne stvari le najbližjim osebam - za pomoč prosi le tiste, ki jim zaupa (2x) - zelo zaupa prijatelju in sestri - zelo zaupa prijateljici, zelo se zanese na starše - najbolj osebne stvari ne zaupa nikomur, sicer pa zaupa prijateljem, s katerimi se dobro počuti

Ljubljančani imajo glede na velikost omrežja najbolj stabilne vezi, študentje iz okolice Ljubljane pa dokaj stabilne vezi. Glede na to, da se dnevno vračajo k svoji primarni družini in v svoje domače okolje, lahko predpostavljam, da so v večini ohranili stike s svojimi najbližjimi ljudmi, kar pa ne velja za študente iz oddaljenih krajev. Ti imajo glede na velikost omrežja, ki so ga navedli, najmanj stabilne vezi (glej Tabelo 5.2). V kratkem času so si ustvarili veliko novih poznanstev in z njimi spletli šibkejšje odnose, z najbližjimi ljudmi pa so se zaradi spremembe bivalnega okolja oddaljili. Nižjo stopnjo zaupanja ljudem so podkrepili tudi s svojimi odgovori.

Aleš Božič: »Za pomoč prosim samo tiste, ki jim zaupam.« (Glej prilogo B.)

Barbara Kralj: »Zaupam Vanesi, ostalim pa omejeno. Pač, jim ne zaupam svojih osebnih stvari oz. problemov ... Staršem zaupam v smislu, da se lahko zanesem na njih kadarkoli, sicer jim pa ne razlagam vseh osebnih stvari. Z mami se sicer pogovarjava o ljubezenskih zadevah, ampak staršem pač ne moreš vse povedati.« (Glej prilogo B.)

5.3.3 Najpomembnejši alterji omrežja

Na terenu sem ugotavljala tudi to, kdo ima pri študentih največjo vlogo pri dajanju razne opore in na koga se najprej obrnejo, ko potrebujejo nasvet, pomoč ali zgolj druženje.

Vsi študentje v skupini Ljubljancanov se po pomoč največkrat obrnejo na svoje starše oz. družino, ki jim nudi čustveno in finančno oporo ter jim svetuje in jim nudi pogovor. Dve študentki imata veliko opore tudi s strani fanta, en študent in ena študentka s strani prijateljev, ena pa s strani sošolcev. Trije izmed Ljubljancanov so kot zadnji tak dogodek, ko so se obrnili na enega izmed najpomembnejših alterjev omrežja, navedli študijske zadeve. Ena je potrebovala pomoč pri pripravi poročila, dve pa sta bili deležni nasveta glede opravljanja izpita v jesenskem roku. En študent je bil deležen finančne pomoči, eden pa druženja s prijatelji.

Izmed študentov iz okolice Ljubljane se kar štirje najprej obrnejo na svoje družinske člane: starše oz. mamo, brata, strica in partnerja. En študent se v zadnjem času najpogosteje obrne na prijatelje, ki jih je spoznal v zadnjih treh letih. Dva študenta najpogosteje potrebujeta mnenje oz. nasvet družinskih članov, nazadnje pa sta od njih potrebovala pomoč pri opraviilih. Študentu je pomagal stric pri beljenju hiše, študentki pa brat pri popravilu kolesa. Dva študenta sta potrebovala pomoč pri študijskih zadevah, od tega je študentka dobila nasvet svojega partnerja, naj se odloči za nadaljevanje študija in ne za zaposlitev. Eni študentki je fant svetoval pri nakupu novih oblačil.

Za razliko od prvih dveh skupin študentje iz oddaljenih krajev za razne vrste opore najprej prosijo svoje dobre prijatelje. En študent je poudaril, da se najprej obrne na punco, vendar glede moških zadev vedno pokliče prijatelja. Ena študentka je poleg prijateljev navedla tudi fanta in družino, eni študentki čustveno oporo nudi prijateljica, finančno pa starši. Zadnji tak dogodek, ki so ga navedli trije študentje, je bil nasvet prijatelja, dvema pa sta nudila oporo partnerja. Od tistih, ki so potrebovali nasvet, sta dva imela ljubezenske težave, ena pa težave s

svojo sestanovalko. Eni študentki je fant svetoval glede osebne zadeve, en študent pa je prosil dekle za nakup v trgovini.

Ugotavljam, da se večina študentov iz Ljubljane in njene okolice v primeru, da potrebujejo kakšno pomoč, najprej obrnejo na svoje družinske člane in partnerje. Študentje iz oddaljenih krajev se zaradi oddaljenosti od svojega domačega okolja na družino ne obračajo tako pogosto in pomoč oz. oporo najprej poiščejo pri svojih prijateljih in partnerju (glej Tabelo 5.3).

Aleš Božič: »Odkar imam punco, vedno njej omenim situacijo in če je v njeni moči, mi pomaga. Za bolj moške stvari pokličem prijatelja.« (Glej prilogo B.)

Tomaž Zupan: »Najprej se obrnem na Miho, to je moj dobri prijatelj že iz srednje šole, zdaj sva pa tudi cimra. Njemu zaupam kar veliko stvari in edino z njim se lahko pogovarjam tudi o svojih osebnih stvareh.« (Glej prilogo B.)

Tabela 5.3: Prikaz najpomembnejših alterjev omrežja in pomen prostega časa študentov po skupinah.

Najpomembnejši alterji omrežja in pomen prostega časa		
ŠTUDENTJE IZ LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ OKOLICE LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ ODDALJENIH KRAJEV
<p><u>Najpogostejša opora:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - družina (čustvena in finančna opora, svetovanje in pogovor) (5x) - partner (2x) - prijatelji (2x) - sošolci <p><u>Pomen prostega časa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sproščanje - druženje - zabavanje - počitek od vsega naporenega <p><u>Preživljanje prostega časa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - s prijatelji (3x) - s starši - s partnerjem (2x) 	<p><u>Najpogostejša opora:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - družinski člani – starši, mama, brat, stric, partner (mnenje oz. nasvet) (5x) - prijatelji <p><u>Pomen prostega časa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - odmik od vsakdanjosti - počitek (psihično in fizično) - druženje <p><u>Preživljanje prostega časa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - s prijatelji (2x) - s partnerjem (2x) - z bližnjimi ljudmi - v avtomehanični delavnici (uživa v popravilu avtomobilov) 	<p><u>Najpogostejša opora:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dobri prijatelji (5x) - partner (2x) - družina (finančna opora) <p><u>Pomen prostega časa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pomeni zelo veliko - nujno zlo - dati možgane na 'off' <p><u>Preživljanje prostega časa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - s prijatelji (3x) - s starši - s partnerjem (2x)

Na terenu sem ugotavljala, kaj študentom pomeni prosti čas in s kom ga najraje preživijo. Vsem petim študentom iz Ljubljane ta čas predstavlja sproščanje, druženje, zabavanje in počitek od vsega napornega.

Trije Ljubljančani ga najraje preživljajo s prijatelji, ena izmed njih tudi s starši, dve študentki pa svoj prosti čas namenita druženju s fantom. Ker sem intervjuje opravljala konec avgusta in v prvi polovici septembra, so kar trije študentje iz Ljubljane kot zadnji tak dogodek opisali sproščanje na morju v družbi prijateljev oz. fanta. Ena študentka se je po zaključenem izpitnem obdobju sproščala v toplicah s svojimi starši, ena študentka pa je kot zadnji tak dogodek navedla ogled filma v kinu s svojim fantom.

Študentje iz okolice Ljubljane svoj prosti čas opisujejo kot počitek, odmik od vsakdanjih skrbi in priložnost za druženje. Ena študentka ta čas najraje preživi v družbi prijateljev, ena s svojim fantom, ena pa s prijatelji in fantom. En študent ga rad preživi z ljudmi, ki so mu blizu, eden pa v avtomehanični delavnici.

Matej Vidmar: »Prosti čas rad preživljam v avtomehanični delavnici, kjer hkrati zaslužim denar. Zelo rad namreč popravljam avtomobile, poleg tega pa sta tukaj zaposlena tudi dva zelo dobra kolega.« (Glej prilogo B.)

Nazadnje je bil en študent iz okolice Ljubljane na sprehodu z zaupanja vredno osebo, ena študentka s fantom na morju, ena pa v kinu. Za dva študenta je bil zadnji takšen dogodek druženje na pijači s prijatelji. Študent je po zaključku dela v avtomehanični delavnici odšel na pijačo z ostalima (zaposlenima) kolegoma, študentka pa se je s prijateljicami na pijači poslovila od počitnic.

Prosti čas pomeni zelo veliko tudi študentom iz oddaljenih krajev. Vse tri študentke in en študent iz te skupine svoj prosti čas najraje preživijo s prijatelji, dva izmed njih tudi s svojim partnerjem. Eden študent zase meni, da ima svoj prosti čas zapolnjen z obveznostmi, ki ga veselijo.

Tomaž Zupan: »Prosti čas mi veliko pomeni. Zapolnim si ga, kolikor se ga le da. Rad pojem v pevskem zboru in se družim z ostalimi pevci, vseč so mi naši 'izleti' na nastope in tekmovanja, predvsem pa zabava po nastopih. Tudi ko sem na faksu, včasih spustimo kakšno predavanje in

gremo s sošolci na kavo. Ko sem doma oz. v stanovanju, si pa rad pogledam kakšen film.«
(Glej prilogo B.)

Dve študentki, ki bivata v študentskem domu, sta kot zadnji dogodek preživljanja prostega časa navedli druženje s prijatelji oz. ostalimi sstanovalci v domu. Ena je bila nazadnje s prijateljico na kavi, na kateri sta se pogovarjali o vsem mogočem. Študenta pa sta nazadnje preživela prosti čas s prijatelji. Eden izmed njih si je s prijateljem pogledal film, eden pa se je dobil s prijatelji v priljubljenem lokalu, kjer so se sproščali ob gledanju športa in igranju pikada.

Če povzamem ugotovitve, prosti čas vsem študentom, ne glede na skupino, pomeni veliko (glej Tabelo 5.3). Ta čas jim pomeni priložnost za zabavo, druženje s prijatelji in jim omogoča, da se odmaknejo od vsakdanjih skrbi, se sproščajo oz. psihično in fizično spočijejo. Najraje oz. najpogosteje ga preživijo s prijatelji in s partnerji, dve študentki tudi s svojimi starši.

5.3.4 Opora družine

Družina ima velik pomen pri dajanju raznih vrst opore, mladim pa nudi predvsem finančno in emocionalno oporo. Sama sem bila v času študija deležna predvsem finančne, saj mi je začasna sprememba bivanjskega okolja predstavljala prevelik strošek. Glede na svoje izkušnje sem predpostavljala, da tudi ostalim študentom iz oddaljenih krajev družina v največji meri nudi finančno oporo. Katero vrsto opore torej študentje največkrat dobijo s strani svoje družine in na koga od družinskih članov se najpogosteje oz. najmanjkrat obrnejo po pomoč?

Družine študentom iz Ljubljane največkrat nudijo finančno in čustveno pomoč, ena študentka prejme vse vrste opore, eno študentko pa družina zelo spodbuja, ji nudi pogovor in se z njo druži. Ena študentka največ opore dobi s strani obeh staršev, oba študenta s strani očeta, dve študentki pa s strani mame. Štirje študenti se po oporo najmanjkrat obrnejo na mamo, kar bi lahko pripisala temu, da je vloga mame skrbeti za ostale družinske člane, še preden ti oporo dejansko potrebujejo. En študent s svojo mamo skoraj nima stikov, le ena študentka pa je kot družinskega člana, na katerega se najmanjkrat obrne po oporo, navedla svojega brata. Oče običajno nudi finančno oporo oz. pomoč pri raznih opravilih, mama pa pri pogovorih, spodbujanju in vsakdanjih malenkostih. Dve študentki sta nazadnje prejeli mamin nasvet oz.

spodbudo pri opravljanju izpita, obema študentoma je oče nudil finančno oporo, enemu za počitnice na morju, drugemu pri nakupu avtomobila.

Štirje študentje iz okolice Ljubljane prejemajo od svoje družine predvsem občutek sprejetosti, svetovanje in pomoč pri opravilih. Pomagajo in svetujejo jim glede večjih življenjskih odločitev, nudijo dom in jim stojijo ob strani v različnih situacijah.

Mateja Kos: »Joj, moja družina je pa najboljša. Imamo zelo odprt odnos, imam srečo, ker moja starša nista staromodna. Veliko si zaupamo in si pomagamo pri vseh možnih stvareh. Razumeta moje mladostniške norčije in mi hkrati poskušata privzgojiti neka osnovna moralna načela. Mislim, da sta najboljša učitelja. Poleg tega mi nudita dom, ljubezen, varnost, tudi finančno mi pomagata, pa še bi se dalo naštet.« (Glej prilogo B.)

Ena študentka iz okolice Ljubljane je v zadnjem času deležna predvsem finančne opore. Trije študentje najmanjkrat za pomoč prosijo očeta, študent je kot razlog navedel to, da s svojim očetom sploh nima stika. Ena študentka se najmanjkrat obrne na sestro, en študent pa običajno nikogar ne prosi za pomoč, ker sami precenijo, kdaj jo potrebuje. Izmed družinskih članov najpogosteje nudi oporo mama – dvema študentoma. Študentki nudi predvsem finančno in čustveno oporo, študentu pa oporo pri vsakdanjih opravilih in odločitvah. Enemu študentu starša najpogosteje nudita finančno oporo, ena študentka pa poleg tega prejme tudi pomoč pri raznih opravilih, pri katerih ji pomaga brat. Nazadnje je eni študentki mama nudila finančno pomoč za počitnice na morju, študentu pa vsakodnevno skuha kosilo in mu opere oblačila. Enemu študentu so starši napolnili rezervoar goriva v njegovem avtu, eni študentki je oče odpeljal registrirat avto, eni pa je brat popravil zavoro na kolesu.

Študentje iz oddaljenih krajev od svoje družine prejemajo predvsem finančno oporo, ki je v veliki meri povezana z bivanjem v Ljubljani v času študija. Dva študenta se najmanjkrat obrneta po oporo na mamo, ena študentka pa na očeta. Sestra enega študenta je že poročena in ima svojo družino, ena študentka pa ima dosti mlajšega brata, zato se nanj najmanjkrat obrne po oporo. Eni študentki v enaki meri nudijo oporo vsi trije družinski člani (starši in sestra), vendar v različnih situacijah: mama s pogovori in svetovanjem, oče finančno, sestra pa z druženjem v Ljubljani. Ena študentka največkrat dobi oporo s strani obeh staršev, in sicer finančno. Dva študenta sta v največji meri deležna finančne opore s strani očeta. Enega izmed njih oče štipendira preko svojega samostojnega podjetja, drugemu pa poleg finančne opore pomaga pri raznih opravilih. Trije študentje iz oddaljenih krajev so nazadnje s strani družine

prejeli finančno oporo, dva za plačilo stanovanja v Ljubljani, ena pa za plačilo vpisa v 4. letnik. Eni študentki so nudili prevoz od doma do železniške postaje, enemu pa je oče pomagal pri popravilu motorja.

Na podlagi analize odgovorov sem ugotovila, da študentom iz oddaljenih krajev družina v največji meri nudi finančno oporo, ki je povezana z bivanjem v Ljubljani. Presenetljivo imajo veliko njihove finančne opore tudi Ljubljančani, ki so v veliki meri deležni tudi čustvene opore. Študentje iz obrobja Ljubljane za razliko od ostalih dveh skupin v največji meri prejmejo občutek sprejetosti, svetovanje in pomoč pri opravilih (glej Tabelo 5.4).

Nataša Potočnik: »Pri večjih življenjskih odločitvah in oporo v smislu, da se počutim domače in sprejeto.« (Glej prilogo B.)

Nina Mlakar: »Dajejo mi streho nad glavo in mi stojijo ob strani.« (Glej prilogo B.)

Matej Vidmar: »... živim sam z mamo. Ona je moja zelo dobra prijateljica in odlično kuha. Podpira me pri mojih odločitvah, je zelo dobra poslušalka in zelo realna oseba. Je zelo skrbna in mi hkrati pušča svobodo, ki jo potrebujem. V veliko oporo mi je tudi stric, v katerem sem vedno našel očetovsko oporo, ki je nisem dobil od svojega očeta.« (Glej prilogo B.)

Ljubljančani najmanjkrat prosijo za pomoč svojo mamo (glej Tabelo 5.4), kar pa še ne pomeni, da jim nudi najmanj opore. Vloga mame je skrbeti za svojo družino, zato predpostavljam, da mama ponudi pomoč, še preden jo študent potrebuje. Njena materinska vloga ji daje sposobnost predvideti morebitne življenjske ovire in priskočiti na pomoč članom družine v vsakem trenutku. To dokazuje tudi analiza skupine študentov iz okolice Ljubljane, ki se najmanjkrat obrnejo na očeta, mama pa je tista, ki jim najpogosteje nudi oporo. Študentom iz oddaljenih krajev najpogosteje nudita oporo oba starša ali pa oče.

Na vprašanje, ali opazijo razliko glede prejemanja opore v zadnjih treh letih, je ena študentka iz Ljubljane ugotovila, da je poglobila svojo odnos s starši, štirje pa v zadnjih treh letih ne opazijo razlike v prejemanju opore s strani družine.

Maja Horvat: »...v gimnaziji ni bilo tako težko, pa tudi bolj sem se zapirala vase. Zdaj se ob družini sprostim in povem, kaj me muči, oni pa imajo tako priložnost, da me spodbudijo. Bolj sem odprta in večkrat jim prisluhnem, ko mi priskočijo na pomoč.« (Glej prilogo B.)

Trije študentje iz okolice Ljubljane so opazili le nekoliko sprememb v prejemanju opore s strani družine. Povečala se je njihova opora za potrebe študija, dvema v finančnem smislu, eni študentki pa v smislu pomoči pri opravilih. Stric ji namreč nudi prevoz do Ljubljane, mama pa ji nudi oporo predvsem z gospodinjskimi opravili. Dva študenta v zadnjih letih ne opazita sprememb, saj menita, da sta s strani družine vedno imela vso podporo.

Tabela 5.4: Prikaz opore družine študentov po skupinah.

Opora družine		
ŠTUDENTJE IZ LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ OKOLICE LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ ODDALJENIH KRAJEV
<ul style="list-style-type: none"> - finančna in čustvena opora (3x) - vse vrste opore - spodbujanje, pogovor, druženje <p><u>Najpogosteje oz. največ opore nudijo:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - oba starša - oče (2x – moški odgovori) - mama (2x – ženski odgovori) <p><u>Najmanjkrat se obrnejo na:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - mamo (4x) - brata <p><u>Vrsta opore:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - finančna pomoč, pomoč pri opravilih (oče) - pogovor, spodbujanje, vsakdanja opravila (mama) <p><u>Spremembe v zadnjih letih:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ni sprememb (4x) - bolj odprti odnosi 	<ul style="list-style-type: none"> - občutek sprejetosti, svetovanje in pomoč pri opravilih (4x) - finančna opora <p><u>Najpogosteje oz. največ opore nudijo:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - mama (2x) - brat <p><u>Najmanjkrat se obrnejo na:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - očeta (3x) - sestro - nikogar ne prosi za pomoč <p><u>Vrsta opore:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - finančna opora (2x) - čustvena opora - pomoč pri raznih opravilih (brat) <p><u>Spremembe v zadnjih letih:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nekoliko sprememb (povečana opora pri študiju, finančna opora in pomoč pri opravilih) (3x) 	<ul style="list-style-type: none"> - finančna opora (povezana z bivanjem v Ljubljani) (5x) <p><u>Najpogosteje oz. največ opore nudijo:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - starši (2x) - sestra - brat <p><u>Najmanjkrat se obrnejo na:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - mamo (2x) - očeta - sestro - brata <p><u>Vrsta opore:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - finančna opora (oba starša, oče) (3x) - pogovori in svetovanje (mama) - druženje (sestra) - pomoč pri raznih opravilih (oče) <p><u>Spremembe v zadnjih letih:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - velika sprememba (povečana finančna opora zaradi študija) (3x) - sprememba v odnosu s sestro (2x) - ni sprememb (2x)

Izmed tistih, ki prihajajo iz oddaljenih krajev, trije študentje opazijo veliko razliko. Povečala se je finančna opora, ki je povezana s študijem in bivanjem v drugem okolju. Dva izmed njih opazita spremembo tudi v odnosu s sestro – študentka ima z njo zdaj boljši odnos, saj obe študirata v Ljubljani, študent pa se je s svojo sestro oddaljil, odkar se je poročila in si ustvarila

družino. Dve študentki v zadnjih treh letih ne opazita razlike v prejemanju opore s strani njihovih družin.

V zadnjih treh letih torej največ razlike v prejemanju opore s strani družine opazijo študentje iz oddaljenih krajev, nekoliko manj pa študentje iz okolice Ljubljane. Ljubljančani v večini ne opazijo sprememb, razen ene študentke (glej Tabelo 5.4). Glede na svoje izkušnje in primerjavo kvalitativnih intervjujev lahko potrdim, da se je opora družine najmanj spremenila Ljubljančanom, najbolj pa študentom iz oddaljenih krajev, predvsem v finančnem smislu.

Barbara Kralj: »Spremenila se je v smislu finančne opore. Študij v Ljubljani oz. bivanje in prevoz so dragi in brez njihove pomoči ne bi mogla iti študirat. Sicer sem se pa vedno lahko zanesla na njih in vedno so mi govorili, da naju s sestro bodo podpirali pri študiju tako moralno kot finančno.« (Glej prilogo B.)

Tomaž Zupan: »Ja, opazno se je spremenila ... S sestro imava boljši odnos, odkar sva šla študirat v Ljubljano. Eno leto je starejša od mene in je prav skrbna. Tudi starši imajo več stroškov z mano, tako da se je povečala finančna pomoč z njihove strani.« (Glej prilogo B.)

5.3.5 Prijateljska opora

Prijatelji poleg emocionalne opore z mladimi preživljajo tudi prosti čas. Obdobje študija marsikomu predstavlja priložnost za zabave, druženja in spoznavanja novih ljudi. V tem času mladi spoznajo nove sošolce in sklenejo nova prijateljstva, zato sem predpostavljala, da z njihove strani prejmejo predvsem oporo v smislu neformalnega, občasnega druženja in pomoč pri študijskih zadevah.

Vsem petim študentom iz Ljubljane (pravo) prijateljstvo pomeni zelo veliko. Med prave prijatelje štejejo od dva do sedem ljudi iz svojega kroga. Dve študentki imata do petnajst prijateljev, s katerimi pa se bolj malo družita.

Eni študentki iz obrobja Ljubljane prijateljstvo pomeni ogromno, saj si brez prijateljev ne predstavlja prostega časa. Ostalim prijateljstvo pomeni zaupanje in podporo oz. nekoga, na kogar se lahko zanesesh. Ena študentka ima zelo veliko prijateljev, trije imajo prijatelje predvsem za druženje, manj pa zelo dobrih prijateljev.

Študentom iz oddaljenih krajev, tako kot tistim iz Ljubljane, prijateljstvo pomeni zelo veliko.

Nataša Golob: »Prijateljstvo je nekaj posebnega in pravi prijatelj je tisti, ki ne pozabi nate tudi če zaradi raznih razlogov dlje časa nimaš stikov z njim. Potem ko se spet srečata, je vse isto kot prej.« (Glej prilogo B.)

Oba študenta imata kar velik krog prijateljev. Eden izmed njiju je najprej izpostavil najboljšega prijatelja in sestro, ki mu je hkrati najboljša prijateljica. Velik krog prijateljev je pridobil tudi s članstvom v pevskem zboru in med sošolci na fakulteti. Študentke so navedle predvsem najbolj tesne prijateljice. Ena izmed njih je dodala, da ima prijateljev, s katerimi se družijo, bistveno več kot tistih pravih.

Ugotavljam, da prijateljstvo zelo veliko pomeni Ljubljancem in študentom iz oddaljenih krajev, skupini študentom iz okolice Ljubljane pa prijateljstvo pomeni zaupanje, pomoč in oporo. Vse tri skupine študentov imajo več prijateljev za druženje kot tesnih prijateljev. Največji krog prijateljstva imata fanta iz skupine študentov iz oddaljenih krajev (glej Tabelo 5.5).

V zadnjih letih se dvema študentoma iz Ljubljane krog prijateljstva ni spremenil, dvema pa se je krog povečal za nekaj sošolcev in znancev. Največjo spremembo doživlja ena študentka iz Ljubljane.

Maja Horvat: »V krog prijateljstva so prišle tri nove osebe – vse sošolke iz moje 'skupine'. Z dvema dobrima prijateljicama iz gimnazije sem izgubila stik in s tem tesno prijateljstvo. Ostale osebe so ostale iste.« (Glej prilogo B.)

Izmed študentov iz okolice Ljubljane so trije spremenili krog prijateljev, saj so s prejšnjimi v večini izgubili stike, so pa pridobili nova poznanstva. Izmed njih ima ena študentka enako število prijateljev, le da so to druge osebe, druga pa je obdržala najboljše prijatelje in pridobila nekaj novih. En študent ima zdaj manj prijateljev, vendar so po njegovem mnenju novi bolj vredni zaupanja, dvema pa se prijateljski krog ni spremenil in imata še vedno iste prijatelje kot pred študijem.

Študentje iz oddaljenih krajev različno doživljajo spremembo glede kroga prijateljstva. Dvema študentoma se je krog povečal predvsem v smislu ljudi, s katerimi se družita (ne tesnih prijateljev). En študent je med študijem spoznal svoje dekle in s tem pridobil zelo dobro prijateljico. Ena študentka se je s svojim fantom razšla in s tem izgubila prijatelja, ki mu je zaupala, hkrati pa se ji je povečal krog prijateljev za druženje. Eni študentki se krog ljudi ni bistveno spremenil, saj tudi prijatelji iz njenega domačega kraja študirajo v Ljubljani.

Tabela 5.5: Prikaz prijateljske opore študentov po skupinah.

Prijateljska opora		
ŠTUDENTJE IZ LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ OKOLICE LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ ODDALJENIH KRAJEV
<p><u>Pomen prijateljstva:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ogromno - veliko (4x) <p><u>Krog prijateljstva:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - cca. 15 prijateljev - 3 pravi prijatelji - cca. 7 prijateljev - 4 prijatelji - 2 pravi prijateljici, 10 za druženje <p><u>Spremembe v zadnjih letih:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ni sprememb (2x) - nekoliko sprememb (novi sošolci, znanci) (2x) - opazna sprememba (2 prijateljici manj, 3 nove prijateljice – sošolke) 	<p><u>Pomen prijateljstva:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - veliko (3x) - pomoč, zaupanje, opora - imeti nekoga, na kogar se lahko zaneseš <p><u>Krog prijateljstva:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 najboljša prijateljica, veliko prijateljev za druženje - 2 zelo dobra kolega, ostale za druženje - 4 dobri prijatelji, 10 za druženje - 2 zelo dobri prijateljici <p><u>Spremembe v zadnjih letih:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - velika sprememba (veliko prijateljev izgubil, pridobil nove) (3x) - ni sprememb (2x) 	<p><u>Pomen prijateljstva:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prijateljstvo je nekaj posebnega - veliko (3x) - pravo prijateljstvo pomeni ogromno <p><u>Krog prijateljstva:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pravih prijateljev malo, za druženje veliko - 1 najboljša prijateljica - okrog 15 - 1 prijateljici zelo zaupa, 4 prijateljicam veliko zaupa - 2 dobra prijatelja, za druženje večina članov pevskega zbora in sošolci <p><u>Spremembe v zadnjih letih:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - povečan krog prijateljstva (druženje) (2x) - spoznal partnerja - izgubil partnerja in pridobil veliko prijateljev za druženje - ni bistvene spremembe

Kljub temu ugotavljam, da največjo spremembo v krogu prijateljstva v zadnjih treh letih opazi skupina študentov iz oddaljenih krajev (glej Tabela 5.5). Vsak posameznik po svoje doživlja spremembo bivalnega okolja. Trem izmed njih se je krog bistveno povečal, dvema pa le nekoliko.

Barbara Kralj: »Zdaj imam več prijateljic, ampak zgolj zato, ker nimam več fanta. Dokler sem imela fanta, je bil on moj edini in najboljši prijatelj.« (Glej prilogo B.)

Tomaž Zupan: »... sem našel kar nekaj dobrih prijateljev tako v pevskem zboru, kot tudi na faksu.« (Glej prilogo B.)

Študentje iz okolice Ljubljane so z nekaterimi izgubili stike in pridobili nekaj novih poznanstev, Ljubljančani pa so v večini spoznali le nove sošolce (glej Tabelo 5.5).

5.3.6 Vpliv omrežja na počutje in ravnanje študentov

Kot sem omenila že v teoretičnem delu naloge, je počutje ljudi v veliki meri odvisno od njihovega socialnega omrežja. Zanimalo me je, kako se študentje počutijo v svojem okolju, ali imajo občutek, da so med prijatelji dobro sprejeti in ali le-ti vplivajo na njihova dejanja.

Vseh pet študentov iz Ljubljane se v svojem okolju počuti dobro in sprejeto med svojimi prijatelji. Izjema je le študentka, ki se občasno počuti odveč.

Ana Novak: »Počutim se dobro, le občasno začutim, da sem odveč oziroma da nismo na isti valovni dolžini.« (Glej prilogo B.)

Oba študenta pravita, da s pravimi prijatelji vzajemno in pozitivno vplivajo drug na druge, tako na počutje, kot tudi ravnanje. Prijatelji imajo dober vpliv na počutje in ravnanje dveh študentk, ena pa je odgovorila, da jo prijatelji lahko spravijo v dobro in slabo voljo, kljub temu pa imajo dober vpliv na njena dejanja. Kot zadnji tak dogodek so štirje študenti navedli spodbudo oz. dober nasvet glede študijskih obveznosti. Od tega so prijatelji trem študentom svetovali, naj opravljajo izpit, eni študentki pa je sošolka pomagala pri pripravi na izpit in jo spodbujala pri učenju. Pri enem študentu so nazadnje prijatelji s svojo dobro voljo pozitivno vplivali na njegovo počutje.

Dobro in sprejeto se počutijo tudi študentje iz okolice Ljubljane, trije izmed njih se sicer ne bi družili s takimi osebami. Nanje vplivajo s svojo pozitivnostjo, jih spravijo v boljšo voljo, jim svetujejo in pomagajo. Na dejanja ene študentke drugi ljudje nimajo posebnega vpliva, saj je vedno delovala, kot ji je ugajalo, ne glede na to, kaj si mislijo drugi. Eno študentko prijatelji podpirajo pri pitju alkohola, za kar meni, da nimajo ravno najboljšega vpliva nanjo.

Mateja Kos: »... na žurih spijemo kar dosti alkohola. To verjetno ni ravno dober vpliv na moja dejanja, če me pri tem podpirajo in se mi pridružijo. Ampak ni take krize.« (Glej prilogo B.)

Nazadnje so trem študentom iz okolice Ljubljane drugi polepšali dan. Eno študentko je razveselila stara prijateljica z novico, da je postala mamica, enemu študentu je šef (na delu preko študentskega servisa) izrekel pohvalo in mu povišal urno postavko, drugemu študentu pa je bližnja oseba izboljšala počutje s sproščenim pogovorom. Ena študentka je odgovorila, da je fant dobro vplival na njena dejanja glede študija, saj se je odločila za podiplomski študij, ena študentka pa se je dobro počutila v družbi svojih prijateljev.

Oba študenta in dve študentki se dobro počutijo v svojem okolju, saj so v dobrih odnosih z ljudmi, ki jim nudijo oporo in se z njimi družijo.

Aleš Božič: »Mislim, da smo kot ena velika družina.« (Glej prilogo B.)

Ena študentka se večinoma dobro počuti v svoji družbi, vendar ima včasih občutek, da so dekleta fantom odveč.

Barbara Kralj: »... se ne počutim 100 % pripadajoča nobeni skupini ljudi, s katerimi se družim.« (Glej prilogo B.)

Oba študenta in ena študentka menijo, da ljudje okoli njih dobro vplivajo na njihovo počutje in dejanja. Ti ljudje jih namreč spodbujajo, cenijo, razumejo in s svojimi nasveti vplivajo na njihove odločitve.

Aleš Božič: »Mislim, da dobro vplivajo tudi na moja dejanja. Dosti se ukvarjamo s športom, skupaj hodimo na smučanje, na morje, prirejamo lokalne veselice in podobno.« (Glej prilogo B.)

Tomaž Zupan: »Kako gre že tisti pregovor? 'Kdor poje, zlo ne misli.' Mislim, da je sošolec dobro vplival name, ko me je povabil na avdicijo (za pevca v pevskem zboru op. a.). Zaradi druženja s pevskim zborom se počutim sprejet in sem ves čas obkrožen z ljudmi. Zaradi tega sem bolj samozavesten, kot sem bil včasih.« (Glej prilogo B.)

Na počutje ene študentke imajo ljudje iz njenega omrežja različen vpliv. Če se v družbi počuti sprejeto, ji to ugaja, če se počuti odveč, pa se umakne in se smili sama sebi. Glede vpliva na njena dejanja se ni mogla opredeliti, ima pa ob sebi ljudi, ki imajo podobne navade kot ona sama. Za razliko od ostalih štirih ena študentka meni, da drugi ljudje ne vplivajo na njeno počutje, saj kot pravi je *»tip človeka, ki se ne ozira na ljudi, ki slabo vplivajo na okolico«* (Nina Turk). Zadržuje se ob pozitivnih ljudeh in se ves čas trudi biti dobre volje. Zadnji dogodek, ki se ga študentje spomnijo, je pozitivno vplival na njihovo počutje. Eno študentko so presenetili družina in prijatelji z darili za rojstni dan, eno pa je presenetil fant z večerjo po napornem dnevu. Eno študentko so sostanovalci študentskega doma motivirali pri učenju, saj so se med izpitnim obdobjem skupaj učili v učilnici. Enega študenta so prijatelji povabili na igro nogometa, drugi pa je zadovoljen že z dejstvom, da ima ves čas nekoga na razpolago.

Tabela 5.6: Vpliv osebnega omrežja na počutje in ravnanje študentov po skupinah.

Vpliv osebnega omrežja na počutje in ravnanje		
ŠTUDENTJE IZ LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ OKOLICE LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ ODDALJENIH KRAJEV
<ul style="list-style-type: none"> - dobro počutje v svojem omrežju (5x) - občasno se počuti odveč - vzajemen in pozitiven medsebojni vpliv (2x) - pozitiven vpliv na počutje in ravnanje (2x) - dober in slab vpliv na počutje, dober vpliv na ravnanje 	<ul style="list-style-type: none"> - dobro počutje v svojem omrežju - pozitiven vpliv (svetovanje, pomoč) - drugi nimajo vpliva na dejanja 	<ul style="list-style-type: none"> - dobro počutje v svojem omrežju (4x) - večinoma se dobro počuti v svojem omrežju, občasno se počuti odveč - dober vpliv na počutje in ravnanje (3x) - različen vpliv na počutje - drugi nimajo vpliva

Ugotovila sem, da se v svojem okolju najbolje počutijo študentje iz obrobja Ljubljane (glej Tabela 5.6), saj ljudje iz njihovega omrežja pozitivno vplivajo na njihovo počutje in ravnanje, jim svetujejo in pomagajo. To bi lahko pripisala majhnemu in stabilnemu krogu ljudi, ki jim nudijo oporo. Ljubljančani in študentje iz oddaljenih krajev se v svojem okolju počutijo dobro, vendar so v obeh skupinah manjša odstopanja. Dve študentki (iz vsake skupine ena) menita, da ju lahko ljudje spravijo tako v dobro kot tudi slabo voljo, na dejanja pa vplivajo pozitivno. Študentka iz oddaljenega kraja trdi, da drugi ljudje nimajo vpliva na njeno počutje.

5.3.7 Sprememba osebnega omrežja

Pred začetkom raziskovanja sem predpostavljala, da študentje iz oddaljenih krajev doživljajo največjo spremembo osebnega omrežja, saj so v namen študija spremenili tudi bivanjsko okolje. Vprašala sem jih, ali opazijo spremembe med časom pred študijem in trenutnim obdobjem glede kroga ljudi, ki jim nudi razno vrsto opore. Zanimalo me je tudi, ali te spremembe doživljajo kot dobre ali slabe.

Večina študentov iz Ljubljane ne opazi bistvene spremembe glede velikosti osebnega omrežja. V glavnem so si pridobili nova poznanstva med sošolci, na katere se obrnejo po pomoč glede študijskih zadev in druženja. Ta sprememba se jim zdi dobra, saj so pridobili večji krog prijateljev in jim *»različni ljudje pomenijo različne nasvete in več le-teh«* (Ana Novak). Eden izmed študentov ne opazi sprememb, saj je krog ljudi ostal isti, le vezi med njimi so postale močnejše.

Štirje študentje, ki se dnevno vozijo v Ljubljano, glede svojega osebnega omrežja opazijo spremembe. Trije so spremenili predvsem sošolce, ena študentka izmed njih je zaradi obveznosti izgubila stik z domačini. En študent je pred študijem imel bistveno več ljudi v svojem omrežju, vendar ima zdaj bolj tesne odnose s tistimi, ki so ostali oz. prišli na novo. Ena študentka ne opazi bistvene razlike, pridobila je le nove sošolce. Trije študentje menijo, da je bila sprememba dobra, ker so ob njih ostali zaupanja vredni ljudje. Študentki sta se znebili slabih ljudi, študent pa je ob tem izgubil stik tudi z ljudmi, ki jim je zaupal. Ena študentka pravi, da ima zdaj sicer več skrbi, vendar se je naučila odgovornosti in postala bolj samostojna in pogumna.

Izmed študentov iz oddaljenih krajev kar trije opazijo veliko spremembo glede kroga ljudi, ki jim nudijo razno oporo. Vsi trije menijo, da imajo zdaj več poznanstev in prijateljev, predvsem tistih za druženje in nekaj za čustveno oporo. Ena izmed njih je kot razlog za spremembo navedla konec ljubezenske zveze.

Barbara Kralj: *»V srednji šoli se je vse vrtelo samo okrog njega (fanta op. a.) in nisem imela zanimanja za ostalo družbo. Ko sva se pa razšla, sem se počasi začela družiti ...«* (Glej prilogo B.)

Ostala dva študenta v zadnjih treh letih ne opazita bistvenih sprememb, saj sta obdržala staro družbo. Študent z njo preživlja konec tedna, čez teden se družijo s sošolci in z ostalimi stanovalci študentskega doma. Študentka pravi, da njeni prijatelji in znanci prav tako študirajo v Ljubljani, kjer se še vedno videvajo in družijo.

Tabela 5.7: Prikaz doživljanja sprememb osebnega omrežja v zadnjih treh letih glede na skupino študentov.

Spremembe osebnega omrežja		
ŠTUDENTJE IZ LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ OKOLICE LJUBLJANE	ŠTUDENTJE IZ ODDALJENIH KRAJEV
<p><u>Spremembe v zadnjih letih:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - več ljudi v omrežju (2x) - ni bistvene spremembe (3x) <p><u>Velikost omrežja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - večji krog (3x) - nekoliko večji krog - isti krog, močnejše vezi (novi le sošolci) <p><u>Dobre spremembe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - različne ljudi lahko prosiš za pomoč - pridobila dobre prijateljice – sošolke - spoznal veliko novi ljudi na faksu - našla nove prijatelje <p><u>Slabe spremembe:</u> (brez odgovora)</p>	<p><u>Spremembe v zadnjih letih:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - manj ljudi v omrežju - ni bistvene spremembe (2x) - zamenjala sošolce z novimi - nekoliko sprememb <p><u>Velikost omrežja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - enako velik krog, drugi ljudje - isti krog - nekoliko večji krog - manjši krog, močnejše vezi <p><u>Dobre spremembe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bolj samostojna - spoznal nove ljudi - obdržala dobre ljudi, s slabimi prekinila stike (2x) <p><u>Slabe spremembe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - več skrbi - izgubil zaupanja vredne ljudi 	<p><u>Spremembe v zadnjih letih:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - več ljudi v omrežju (2x) - ni bistvene spremembe (2x) - spremenilo se je vse <p><u>Velikost omrežja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - večji krog (2x) - nekoliko večji krog (sošolci in sosedje v študentskem domu) - približno enak krog <p><u>Dobre spremembe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nova poznanstva (tudi iz tujine) (3x) - spoznal partnerico <p><u>Slabe spremembe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - oddaljil se od starih prijateljev - razhod s partnerjem

Ena študentka iz oddaljenih krajev sprememb v zadnjih letih sploh ne opazi, oba študenta pa opazita predvsem pozitivne spremembe. Eden izmed njih je v študentskem domu spoznal svojo punco, ki mu daje velik del čustvene opore. Drugi študent kot pozitivno izkušnjo doživlja udeležbo na avdiciji za pevca pevskega zbora. S tem ko je bil sprejet v pevski zbor, je pridobil veliko poznanstev in prijateljev, s katerimi preživlja prosti čas. »Dobro je to, ker se zdaj res odlično počutim, paše mi tak način življenja, da se ves čas nekaj dogaja.« (Tomaž Zupan) Dve študentki opazita tako dobre kot slabe spremembe. Obe imata zdaj več novih poznanstev in ljudi, s katerimi se družita, vendar pa je ena izgubila stike s starimi prijatelji. Druga študentka kljub velikemu krogu ljudi, s katerimi se družijo, nobeni »skupini« ne pripada stoodstotno.

Glede na spremembo bivanjskega okolja sem pričakovala, da se je omrežje v največji meri spremenilo skupini študentov iz oddaljenih krajev (glej Tabelo 5.7). To dokazujejo tudi opravljeni intervjuji, saj v tej skupini večina opazi velike spremembe. Predpostavljam, da so ti študentje obdržali krog ljudi iz svojega domačega okolja, omrežje pa se je povečalo za ljudi iz novega, začasnega bivalnega okolja, s katerimi zdaj preživijo več svojega prostega časa. Za razliko od te skupine najmanjšo spremembo doživljajo Ljubljanci, ki v namen študija niso zamenjali bivalnega okolja, saj bivajo v neposredni bližini fakultet. Ljubljanci in študentje iz okolice spremembe ocenjujejo kot dobre. Ljubljanci kot dobro ocenjujejo poznanstvo z novimi sošolci, okoliški študentje pa to, da so ob sebi obdržali le zaupanja vredne ljudi. Študentje iz oddaljenih krajev imajo glede sprememb osebnega omrežja mešane občutke. V glavnem kot pozitivno spremembo ocenjujejo veliko novih poznanstev, kot slabo pa to, da so izgubili stike s starimi prijatelji oz. so z novimi poznanstvi vzpostavili manj trdne odnose.

6 ZAKLJUČEK

Glede na to, da sem imela priložnost doživeti spremembe ob vstopu v študijsko obdobje, sem se diplomske naloge lotila z velikim zanimanjem. Tretje leto študija sem pridobila dodatne izkušnje, saj sem se preselila v študentski dom in ob tem doživela veliko sprememb. Iz tega vidika sem želela ugotoviti doživljanje sprememb ostalih študentov, ki so v namen študija morali zapustiti svoje domače okolje in preizkusiti začetek samostojnega življenja. Ker pa na Univerzi v Ljubljani študira približno 30 % študentov iz Ljubljane in njene okolice, sem se odločila svojo raziskavo poglobiti in med seboj primerjati študente iz celotne Slovenije. V raziskavo sem torej vključila študente, ki so bili v študijskem letu 2010/11 vpisani v 3. letnik in jih razdelila v tri skupine: Ljubljančane, študente iz okolice Ljubljane in študente iz oddaljenih krajev. Zanimalo me je, katera izmed treh skupin študentov doživlja največje spremembe in kako, kdo jim v prelomnem življenjskem obdobju stoji ob strani in koliko se je njihovo omrežje spremenilo v zadnjih letih.

Predvidevala sem, da največje spremembe doživljajo študentje iz oddaljenih krajev, saj sem tudi sama v tem obdobju spoznala veliko novih ljudi, ki so zaznamovali moje življenje. Nekateri so v mojem življenju ostali, z večino pa sem izgubila stike. Kljub temu mi je najpomembnejše to, da so mi v trenutkih osamljenosti in ob študijskih obveznostih ti ljudje nudili motivacijo, mi pomagali pri študijskih zadevah, predvsem pa zadovoljevali moje potrebe po druženju in sproščanju. S spremembo bivalnega okolja sem vstopila v nek nov svet izven zavetja moje primarne družine in primorana sem bila postati bolj samostojna in odgovornejša. Analiza raziskave je potrdila moja pričakovanja, saj tudi ostali študentje iz oddaljenih krajev doživljajo največje spremembe. S strani družine so deležni večje finančne pomoči, s starimi (in tesnimi) prijatelji pa so v večini izgubili stike in s tem tudi velik del čustvene opore. V njihova omrežja je vstopilo veliko novih ljudi, s katerimi imajo manj stabilne odnose, kljub temu pa se v svojem okolju dobro počutijo.

Nekoliko sprememb doživljajo tudi študentje iz okolice Ljubljane. Njihovo omrežje se je strnilo, v njem pa so ostali le zaupanja vredni ljudje. Družina jim v največji meri daje občutek sprejetosti in jim pomaga pri opravilih.

Glede na moja pričakovanja je bil prehod v študentsko obdobje najmanj stresen za študente iz Ljubljane, saj so zamenjali le izobraževalno ustanovo in s tem pridobili nove sošolce. Njihova

osebna omrežja so srednje velika, vezi pa veliko bolj stabilne kot v ostalih dveh skupinah študentov.

Prav gotovo bi bilo zanimivo raziskavo ponoviti na isti populaciji nekaj let po zaključku študija. Študentsko obdobje je namreč vmesno obdobje oz. prehod iz mladosti v odraslost. Že nekaj let je namreč minilo, odkar sem se vrnila v svoje domače okolje in ponovno doživela veliko sprememb. S svojo prvo zaposlitvijo sem se finančno osamosvojila, osebno omrežje pa se mi je opazno zmanjšalo. Zdaj imam ob sebi le svojo družino in najbolj tesne prijatelje, ki mi nudijo čustveno oporo in na katere se lahko zanesem v vsakem primeru. Mislim, da v nekem življenjskem obdobju to doleti vsakega (bivšega) študenta, ne glede na okolje, v katerem se je rodil.

7 LITERATURA

1. Bevc, Milena, Sonja Uršič in Mitja Čok. 2010. *Financiranje, pravičnost in učinkovitost terciarnega izobraževanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani, Enota za založništvo.
2. Hlebec, Valentina. 2001. Meta-analiza zanesljivosti anketnega merjenja socialne opore v popolnih omrežjih. *Teorija in praksa* (38): 63–76.
3. --- in Tina Kogovšek. 2003. Konceptualizacija socialne opore. *Družboslovne razprave* 19 (43): 103–125.
4. --- 2006. *Merjenje socialnih omrežij*. Ljubljana: Študentska založba.
5. Igljč, Hajdeja. 1988. Ego-centrične socialne mreže. *Družboslovne razprave* 5 (6): 82–93.
6. --- 2001. Socialni kapital, socialna omrežja in politično vedenje: empirična študija. *Družboslovne razprave* 17 (37–38): 167–190.
7. Kogovšek, Tina in Anuška Ferligoj. 2003. Merjenje egocentričnih omrežij socialne opore. *Družboslovne razprave* 19 (43): 127–148.
8. Kogovšek, Tina, Valentina Hlebec, Polona Dremelj in Anuška Ferligoj. 2003. Omrežja socialne opore Ljubljančanov. *Družboslovne razprave* 19 (43): 183–204.
9. Mandič, Srna in Valentina Hlebec. 2005. Socialno omrežje kot okvir upravljanja s kakovostjo življenja in spremembe v Sloveniji med letoma 1987 in 2002. *Družboslovne razprave* 21 (49/50): 263–285.
10. MVZT – Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. 2011. *Statistika in analize s področja visokega šolstva: Podatki o vpisu v študijskem letu 2010/20*. Dostopno prek:

http://www.mvzt.gov.si/si/delovna_podrocja/visoko_solstvo/statistika_in_analize_s_podrocja_visokega_solstva/ (17. januar 2011).

11. Pahor, Majda in Valentina Hlebec. 2006. Socialna omrežja in zdravje: spremembe v Sloveniji. *Zdravstveno varstvo* 45 (4): 175–185.
12. Renner, Tanja, Mateja Sedmak, Alenka Švab in Mojca Urek. 2006. *Družine in družinsko življenje v Sloveniji*. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Zgodovinsko društvo za južno Primorsko, Založba Annales.
13. SURS – Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno prek: <http://www.stat.si/> (12. oktober 2010).
14. Ule, Mirjana in Metka Kuhar. 2003. *Mladi, družina, starševstvo: spremembe življenjskih potekov v pozni moderni*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
15. Ule, Mirjana. 2007. Mladi in družbene spremembe. *IB revija* 41 (2): 62–69.
16. --- 2008. *Za vedno mladi? Socialna psihologija odraščanja*. Ljubljana: Založba FDV.

PRILOGI

PRILOGA A: VPRAŠALNIK

Demografska vprašanja:

1. Spol
2. Starost
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom
4. Občina začasnega bivanja v času študija - kraj z začasnim naslovom
 - a) doma
 - b) pri zasebnikih
 - c) v študentskem domu
 - d) drugje: _____
5. vpis v 3. letnik
 - a) prvi vpis
 - b) ponovni vpis

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (*npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno*)?
2. Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj (glede na vrsto opore)? Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosil/-a za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?
3. Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?
4. Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?
5. Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe? Prosim, opiši konkretne spremembe, ki jih opaziš. Katera od teh sprememb je dobra in katera slaba? Zakaj?

6. Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet? Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?
7. Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš? Prosim, opiši zadnji tak dogodek.
8. Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?
9. Ali se v svojem okolju dobro počutiš? Se počutiš sprejet/-a med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo? Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje in na tvoja dejanja? Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč.
10. Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina? Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč? Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način? Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?
11. Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila? Kako?
12. Koliko ti pomeni prijateljstvo? Koliko prijateljev imaš? Ali si spremenil/-a krog prijateljstva v zadnjih treh letih? Če ja, zakaj? Imaš zdaj več ali manj prijateljev?

PRILOGA B: PREPISI INTERVJUJEV

Ana Novak

Datum: 22. 8. 2011

Trajanje: 45 min

Demografska vprašanja:

1. Spol: **ženski**
2. Starost: **22**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Ljubljana**
4. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Povsod ravno prav - jih ni veliko.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj (glede na vrsto opore)?** Največ na čustvenem področju in za druženje, najmanj pa za pomoč pri opravilih, učni snovi.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Spoznala sem malo več ljudi – predvsem so to sošolci. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?** Po moje je zdaj ta krog večji.
4. **Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Seveda so boljše. Različni ljudje pomenijo različne nasvete in več

le teh. **Kaj pa konkretne spremembe, ki jih opaziš, katera od teh sprememb je dobra in katera slaba?** Če kakšen od prijateljev nima časa ali pa ima zadosti svojih problemov, lahko drugega prosiš za pomoč.

5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Na fanta in družino. **Mi prosim opišeš zadnji tak dogodek?** Nisem vedela ali naj se udeležim nekega izpita ali naj grem na naslednji rok. Fant mi je povedal, zakaj je bolje iti na naslednji rok in me prepričal.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** To mi pomeni počitek od vsega napornega – predvsem faksa. Takrat grem najraje s fantom na kak sprehod v naravo, da ne razmišljam o vseh stvareh, ki jih moram še narediti za faks. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Nazadnje sem prosila fanta, da me pelje v kino.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Zaupam jim vse oz. skoraj vse.
8. **Ali se v svojem okolju dobro počutiš, se počutiš sprejeta med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Počutim se dobro, le občasno začutim, da sem odveč oziroma da nismo na isti valovni dolžini.
9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje in na tvoja dejanja?** Vplivajo največkrat pozitivno in mi dajo dobre nasvete. Največkrat jih upoštevam, če pa se ne iztečejo dobro, mi je žal da sem to osebo sploh poslušala. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč.** Moj fant je tudi moj najboljši prijatelj. Nazadnje me je spodbudil, da sem šla na izpit.
10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Finančno pomoč in čustveno oporo. **Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?**

Mamo. **Kdo v družini pa ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Mama in oče, ko me peljeta do avtobusa, naredita kosilo, mi dasta denar, če to potrebujem... **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?** Se ne spomnim, da bi bilo pred kratkim kaj. Predvsem gre za kake praktične stvari – da mi kaj kupi, prezrači sobo če me ni in podobno.

11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila?**

Podpora je po moje enaka, le jaz sem tista, ki jo sedaj malo manj potrebujem.

12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo? Ogromno. Koliko prijateljev imaš? Tistih pravih bolj malo, okoli 7. Ali si spremenila krog prijateljstva v zadnjih treh letih, imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Ne, nisem. Imam več znancev in nekaj več prijateljev, vendar to niso tisti tesni prijatelji, ki jim lahko vse zaupaš.

Maja Horvat

Datum: 22. 8. 2011

Trajanje: 53 min

Demografska vprašanja:

1. Spol: **ženski**
2. Starost: **22**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Ljubljana**
4. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Okrog 15.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj (glede na vrsto opore)?** Največ dobim svetovanje in druženje, najmanj pa finančno oporo. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosila za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Pri predmetu Fizikalni eksperimenti sem sošolko prosila če mi pošlje svojo rešeno vajo, s katero sem si pomagala pri pisanju poročila. Pa tudi vprašala sem kakšna vprašanja so bila na 1. roku izpita iz filozofije.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Pred študijem nisem poznala nobenega, sedaj pa sem v manjši skupinici - 4 osebe, ki si med študijem pomagamo med seboj. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?** Zdaj.

4. **Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Dobre. **Prosim, opiši konkretne spremembe, ki jih opaziš.** V tem krogu smo punce, ki si stalno stojimo ob strani in ena drugi privoščimo uspeh. Si pomagamo z zapiski in kdaj tudi skupaj študiramo. **Se ti zdi ta sprememba dobra ali slaba?** Vsekakor je dobra sprememba da sem se združila s 3 sošolkami. Imela sem dve dobri spremembi, priključila se nam je ena sošolka, ki je bila prej bolj povezana z drugo skupino, v 3. letnik pa je uspela priti le ona. Iz prvotne skupine smo eno izključile, ker ne hodi na faks in nas je bolj izkoriščala za zapiske in podobno. Iz njene strani ni prišlo nobene pomoči razen jamranja.
5. **Na koga pa se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Na mamo, ki mi svetuje v različnih situacijah. V povezavi s faksom pa se najprej obrnem na pomoč sošolk. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Ta isti dogodek, da sem za pomoč prosila sošolko, ker sva skupaj opravljali zagovor Fizikalnih eksperimentov. Napisati sva morali poročila, pri eni nalogi mi ni bilo popolnoma nič jasno, kaj moram narediti, zato sem jo prosila če mi posreduje svoje rešitve, s katerimi sem si pomagala napisati svoje poročilo.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Pomeni mi veliko ker si v tem času lahko »napolnim baterije« in se družim s prijatelji. Najpogosteje ga preživljam s starši. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Po opravljenih izpitih sem si vzela več prostega časa, ko sta starša imela dopust, skupaj smo šli v toplice. Tam smo se sprostiti, pozabili na vse in se pogovarjali.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Ljudem težko zaupam, zato imam zelo majhen krog prijateljev, vendar pa s komer prijateljujem mu tudi zelo zaupam. Najbolj osebne stvari vseeno vedno zadržim zase.
8. **Ali se v svojem okolju dobro počutiš?** Ja, počutim se dobro. **Se počutiš sprejet med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Ja, počutim se sprejeta zato ker je krog ljudi zelo majhen.

9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje in na tvoja dejanja? Misliš da imajo dober ali slab vpliv?** Na moje počutje in dejanja vplivajo dobro oz. pozitivno. Vsekakor imajo dober vpliv name. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč.** Ko sem se pripravljala na ustni izpit iz moderne fizike je bilo zelo težko. Poklicala sem sošolko za katero sem vedela, da se pripravlja na isti izpit. Skozi kakšno snov sva šli skupaj in se pogovarjali eno uro, tako sva malo pozabili na težave, ena drugo spodbudili in potem lažje nadaljevali z učenjem. Torej je na moje počutje pozitivno vplivala in me spodbudila.
10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Spodbuda mi iz njihove strani pomeni največ, in sicer preko pogovora oz. druženja. **Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?** Brata. **Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Mama, preko pogovora me spodbudi tako da se v učenje za izpit spravim s 100% optimizmom. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?** Doma sem se pripravljala na najtežji ustni izpit v najhujši vročini. Časa mi je zmanjkovalo, snov je bila zelo težka in ker je bil izpit v dveh delih se je vse skupaj zelo vleklo. Predzadnji dan sem obupala, nisem mela več moči ko je mami priskočila na pomoč. Pogovarjali sva se o različnih stvareh tako, da sem za 1h pozabila na izpit in na koncu je rekla, da naj se še malo potrudim in, da mi bo uspelo. To je bilo dovolj, da sem dobila potrebno energijo za študij in opravila izpit.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila? Se je. Kako?** V gimnaziji ni bilo tako težko, pa tudi bolj sem bila zaprta vase. Zdaj se ob družini sprostim in povem kaj me muči oni pa imajo tako priložnost, da me spodbudijo. Bolj sem odprta in večkrat jim prisluhnem ko mi priskočijo z nasveti na pomoč.
12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo? Veliko. Koliko prijateljev imaš?** Vseh skupaj je približno 15. **Ali si spremenila krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** V krog prijateljstva so prišle nove tri osebe – vse sošolke iz moje »skupine«, z dvema dobrima prijateljicama iz gimnazije pa sem ob tem izgubila stik in s tem tesno prijateljstvo. Ostale

osebe so ostale iste. **Bi rekla da imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Nekaj več, vseeno pa je moj krog prijateljev zelo majhen, ker ne zaupam vsakomur.

Andrej Kovačič

Datum: 26. 8. 2011

Trajanje: 46 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **moški**
2. Starost: **22**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Ljubljana**
4. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Imam veliko prijateljev, na katere se lahko obrnem in s katerimi hodim na žure. Zelo dobro se razumemo s sošolci in si medsebojno pomagamo. Podporo mi nudi tudi moja družina.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj (glede na vrsto opore)?** Največ imam sošolcev, malo manj pa pravih prijateljev. **Ali mi opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosil za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Nazadnje sem rabil pomoč pri učenju za izpit, dobili smo se s sošolci in smo se skupaj pripravljali na izpit.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Pridobil sem veliko novih poznanstev na faksu, ostalo se mi pa ni preveč spremenilo. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?** Mislim, da se s sošolci zelo dobro razumemo in s tem sem pridobil nov krog prijateljev in znancev katere lahko prosim za pomoč in se zanesem na njih.

4. **Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Vsak prijatelj, ki mi nudi oporo menim, da je meni v dobro. **Prosim, opiši konkretne spremembe, ki jih opaziš.** Velikih sprememb ni, ker sem v Ljubljani doma in nisem kot nekateri moji sošolci, ki so prišli iz drugih krajev v Ljubljano študirat. Ljubljano poznam že od prej, torej okolje je ostalo isto, pridobil sem edino novo sošolce.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Odvisno od situacije, zelo dobro se razumem s starši in oni so prvi na katere se obrnem. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Starše sem prosil za denar, ker sem čakal nakazilo od študentskega servisa.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Preživljanje prostega časa mi pomeni sprostitev, druženje in zabavanje s prijatelji. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Zadnji tak dogodek je bilo super sproščanje in žuranje na morju, kjer smo s prijatelji podnevi prebili na plaži, ponoči pa v diskoteki.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Tem ljudem zelo zaupam.
8. **Ali se v svojem okolju dobro počutiš?** V mojem okolju se počutim fantastično. **Se počutiš sprejet med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Mislim, da sem dobro sprejet in da se ljudje, s katerimi smo prijatelji, radi družijo z mano in smo res pravi prijatelji.
9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje?** Moji prijatelji na mene pozitivno vplivajo in takšno je tudi moje počutje, ko se z njimi družim. **Misliš da imajo dober ali slab vpliv na tvoja dejanja?** Moja dejanja so dobra in na druge ne vplivam slabo. Taki so tudi moji prijatelji. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so**

na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč. Zadnji tak dogodek je bil, da sem imel izpit in prijatelji so me prepričali, naj se raje učim in dobro opravim izpit, ko ga pa opravim, ga bodo šli zapit in bom sproščeno žurali.

10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Družina mi nudi oporo pri študiju, pomaga mi tudi denarno, da lahko uživam na potovanjih. **Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?** Najmanjkrat se obrnem na mamo. **Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Največ si pomagava z očetom. Veliko skupaj delava in ustvarjava. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?** Pri nakupu novega avtomobila mi je pomagal oče, finančno.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila?** Mislím, da je podpora že nekaj časa enaka in se ni kaj dosti spremenila.
12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Prijateljstvo mi pomeni veliko. **Koliko prijateljev imaš?** Imam 3 prave prijatelje, s katerimi smo zelo veliko skupaj, s katerimi hodimo po zabavah, na morje in se družimo v prostem času. **Ali si spremenil krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** Spremenil se mi je krog poznanstev, veliko imam dobrih sošolcev na katere se lahko zanesem kar se tiče faksa in si medsebojno pomagamo. **Torej imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Pravih prijateljev imam enako, imam pa več znancev, to so sošolci s faksa.

Marko Krajnc

Datum: 26. 8. 2011

Trajanje: 36 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **moški**
2. Starost: **23**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Ljubljana**
4. Letnik študija: **3. letnik (ponavljam)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Imam nekaj tesnih prijateljev s katerimi se družim in mi priskočijo na pomoč pri opravilih. Za čustveno in finančno oporo pa mi je oče.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj (glede na vrsto opore)?** Največ je sošolcev in znancev ki mi dajejo oporo druženja, najmanj pa je ljudi ki mi znajo prisluhni ob najtežjih trenutkih. Takrat se obrnem na tesne prijatelje ali na očeta. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosil za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Zadnji tak dogodek je ko sem predlagal prijateljem, da gremo skupaj na žur.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Ne opazim bistvenih razlik samo da je širši krog poznanih zaradi faksa. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?** Mislil da je krog ljudi isti kot pred študijem, je pa vez s temi ljudmi močnejša.

4. **No, te spremembe, ki jih vidiš, so zate dobre ali slabe?** Ne opazim toliko sprememb, da bi lahko rekel ali so dobre ali slabe, ker je krog isti kot pred študijem.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Za čustveno ali finančno pomoč se obrnem na očeta, za ostale vrste opore pa na prijatelje. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Kot sem že rekel, zadnji tak dogodek je bilo žuranje s kolegi.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Pomeni mi žuranje in potovanja, ki jih doživljam s prijatelji. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Zadnji takšen dogodek so počitnice na morju v družbi prijateljev.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Ker je krog teh ljudi zelo majhen jim zelo zaupam, ker tudi ti ljudje zaupajo meni.
8. **Ali se v svojem okolju dobro počutiš? Se počutiš sprejet med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Ja, počutim se dobro, ker sem v tem kraju tudi odraščal in počutim se sprejet.
9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje?** Velikega vpliva na moje počutje nimajo razen ožji krog ljudi ki jim zaupam. **Kaj pa na tvoja dejanja? Misliš da imajo dober ali slab vpliv na tvoja dejanja?** Mislim da moja dobra dejanja vplivajo na dobro počutje v tem krogu ljudi. Prijatelji in oče imajo dober vpliv name in na moja dejanja. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč.** Prijatelji so z dobro voljo vplivali na moje dobro počutje.
10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Oče mi nudi čustveno in finančno podporo. **Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?** Najmanjkrat prosim mamo, ker ne živimo skupaj. **Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Največkrat mi pomaga oče s financami. **Ali lahko,**

prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član? Oče mi je pomagal finančno za počitnice na morju.

11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila?** Ne, se ni spremenila ker imamo z očetom od otroštva odličen odnos.

12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Prijateljstvo s pravimi prijatelji mi pomeni res veliko. **Koliko prijateljev imaš?** Imam 4 prijatelje. **Ali si spremenil krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** Krog se ni spremenil že 12 let.

Irena Zupančič

Datum: 8. 9. 2011

Trajanje: 34 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **ženski**
2. Starost: **23**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Ljubljana**
4. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Da bi jih prosila za pomoč manj, kot tistih s katerimi se družim.
2. **Torej imaš največ ljudi, ki ti dajejo oporo v smislu druženja?** Tako je. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosila za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Druženje s prijateljico.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Kaj pa vem, bistvenih sprememb ni. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?** Ja, je bil nekoliko manjši, torej je zdaj nekoliko večji.
4. **Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Dobre. **Prosim, opiši konkretne spremembe, ki jih opaziš.** Dobre

zato, ker sem spoznala še več ljudi, s katerimi se lahko družim in se zanesem na njih, našla sem nove prijatelje ne le kolege.

5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Odvisno od situacije, ampak med prvimi so fant, starši in dve prijateljici. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Na zadnje nisem točno vedela ali bi šla delat še en izpit ki ni bil pogoj in sem ga po nasvetu prijateljice in mame šla vseeno naredit.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Pomeni mi sproščanje možganov in psihe. Najpogosteje ga preživljam s fantom. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Vikend na morju.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Ne zaupam vsem enako, najbližjim pa veliko.
8. **Ali se v svojem okolju dobro počutiš?** Ja. **Se počutiš sprejeta med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Ja.
9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje?** Lahko me spravijo tako v dobro kot slabo voljo, v meni lahko vzbudijo tako čustva veselja kot žalosti. **Kaj pa na tvoja dejanja?** Lahko vplivajo tudi na moja dejanja. **Misliš da imajo dober ali slab vpliv na tvoja dejanja?** Dober, če pa vidim da je slab se poskusim temu izognit in ne dopustit da bi vplivalo slabo. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč.** Na mojo odločitev sta kot sem že prej povedala, vplivali mama in prijateljica... Odločitev, da naj grem vseeno pisat izpit čeprav nisem imela motivacije.
10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Mislim da nudi oporo pri vsem. **Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?** Očeta. **Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Mama, pri

malenkostih kot tudi pri večjih stvareh. S pogovorom ali dejanji. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?** Nasvet glede izpita.

11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila?** Ne.

12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Veliko. **Koliko prijateljev imaš?** Pravi prijateljici imam dve, ostali s katerimi se še malo bolj družimo 10, ostalo pa so prijatelji s katerimi se le družimo v šoli ali pa mine dolgo časa med našimi srečanji. **Ali si spremenil/-a krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** Spremenila le v tolikšni meri, da sem pridobila še nekaj novih prijateljev. **Zakaj pa?** Zato ker sem prišla na faks v novo okolje. **Imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Več.

Peter Kovač

Datum: 10. 9. 2011

Trajanje: 53 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **moški**
2. Starost: **22**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Litija**
4. Bivanje v času študija: **doma**
5. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Ožji družinski člani ter nekaj res dobrih prijateljev, s katerimi se da predebatirati o raznih tegobah. Največkrat poskušam probleme reševati sam, zato tudi nisem ravno vaju prositi za pomoč. Mi pa pogosto priskočijo na pomoč sami od sebe, predvsem starši, pri finančni opori.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj?** Največ je znancev in bežnih prijateljev, s katerimi se občasno srečujem in je zato tudi odnos temu primeren. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosil za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Nazadnje so mi starši nudili finančno oporo.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Ja, opazim. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?** Pred študijem sem spoznal precej več ljudi kot med študijem. Vendar pa to niso bile osebe, ki

bi se lahko brezpogojno zatekel k njim po oporo. Takih sem spoznal več med študijem, četudi skupno število ne presega števila ljudi, ki sem jih spoznal pred študijem. Se pravi da množica ljudi ne pomeni vedno večjo oporo, temveč je včasih manjše število ljudi vredno več kot stotero drugih.

4. **Če opaziš spremembe, ali lahko opišeš, katera sprememba je bila dobra in katera slaba?** Slaba sprememba je po moje edino ta, da sem z določenimi osebami, ki so bile zaupanja vredne, izgubil neposredne stike. Dobra pa je ta, da sem spoznal nove osebe, pri katerih je stopnja zaupanja celo višja kot pri prejšnjih.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Zadnje čase so to največkrat prijatelji, ki sem jih spoznal med študijem. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Nazadnje sem se nanje obrnil za pomoč glede študijskih zadev.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Prosti čas je zame odmik od vsakdanjih tegob, počitek ali pa druženje z osebami, ki so mi blizu. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Zadnji tak dogodek je bil sprehod skozi domači kraj z zaupanja vredno osebo.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Odvisno, nekaterim bolj, drugim manj. Seveda osebo prej bolje spoznam, da lahko precenim stopnjo zaupanja.
8. **Ali se v svojem okolju dobro počutiš? Se počutiš sprejet med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Da, če se ne bi, potem se tudi ne bi družil s takimi osebami.
9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje?** Ponavadi me spravijo v boljšo voljo, največkrat s humorjem ali pa z nasveti, ki jih črpajo iz lastnih izkušenj. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti**

običajno nudijo oporo oz. pomoč. Zadnji tak dogodek je bilo druženje, ko mi je s sproščenim pogovorom bližnja oseba izboljšala počutje.

10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Družina mi zadnje čase nudi predvsem finančno oporo. **Koga najmanjkrat prosiš za pomoč oz. kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Pomagata mi oba starša. Sicer nikogar neposredno ne prosim za pomoč, ker nekako sami vidijo kakšna je situacija in mi jo zato tudi sami ponudijo. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Nazadnje sta si oči in mami sposodila moj avto in mi ga vrnila s polnim tankom.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani družine v zadnjih treh letih spremenila?** Spremenila se niti ni tako drastično. Nekoliko se je povečala finančna opora, predvsem zaradi dnevne vožnje v Ljubljano. Še vedno se lahko za karkoli obrnem na njih.
12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Veliko. **Ali si spremenil krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** Z nekaterimi sem izgubil neposredni stik, sem pa zato pridobil nove prijatelje, ki so vredni zaupanja. **Imaš zdaj več ali manj prijateljev?** V širšem pogledu se je moj krog zmanjšal, kajti sedaj se bolj družim s tistimi, ki so vredni zaupanja in s tem je tudi druženje bogatejše, četudi je oseb številčno manj kot prej.

Nataša Potočnik

Datum: 30. 8. 2011

Trajanje: 50 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **ženski**
2. Starost: **23**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Grosuplje**
4. Bivanje v času študija: **doma**
5. Letnik študija: **3. letnik (ponavljam)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Imam nekaj prijateljev, fanta in starše ki mi dajejo oporo v težkih trenutkih. Ob manjših težavah pa mi priskočijo na pomoč tudi sošolci in širši krog prijateljic in prijateljev.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj (glede na vrsto opore)?** Največ imam ljudi, ki mi nudijo druženje, svetovanje in pomoč pri opravilih. Najmanj pa ljudi, ki mi nudijo čustveno in finančno pomoč, predvsem so to starši in fant. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosila za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Zadnji takšen dogodek je ko sem imela konflikt s sošolkami in mi je čustveno oporo nudil fant.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Ja nekoliko je sprememb ljudi, predvsem je veliko novih sošolk in sošolcev iz faksa. Se je pa zato zožil krog znancev iz

mojega kraja, predvsem zaradi obveznosti faksa in posledično manj druženja. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?** Menim da je krog ljudi enake velikosti vendar z drugimi ljudmi, čeprav je krog ljudi ki mi priskočijo ob težkih trenutkih enak kot pred študijem.

4. **Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Čeprav so spremembe, ne opazim bistvenih razlik, zato ne morem oceniti za slabe ali dobre. **Prosim, poskusi opisati konkretne spremembe, ki jih opaziš. Katera od teh sprememb je dobra in katera slaba?** Spremembe so predvsem v krogu poznanih, kar štejem predvsem med dobre spremembe. S tem sem si izbrala dobre ljudi za prijatelje s slabimi pa sem prekinila stike.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Najprej se obrnem na fanta in nato na starše. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Z nekaterimi sem izgubil neposredni stik, sem pa zato pridobil nove prijatelje, ki so vredni zaupanja.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Prosti čas mi pomeni da se spočijem fizično in psihično. Najraje ga preživljam s partnerjem. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Zadnji tak dogodek so bile letošnje počitnice na morju, s fantom seveda.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Najozjemu krogu ljudi zelo zaupam ker še niso izdali mojega zaupanja.
8. **Ali se v svojem okolju počutiš dobro in sprejeto med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Ja, počutim se dobro. V veliki meri tudi zaradi sprejetosti med ljudmi.
9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje in na tvoja dejanja?** Mislim da ljudje, ki sem jih izbrala za oporo, dobro vplivajo na moje počutje in dejanja. In mislim da tudi jaz nanje vplivam pozitivno. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo**

odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč. Zadnji tak dogodek je ko mi je fant svetoval glede nadaljevanja študija na podiplomcu.

10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Pri večjih življenjskih odločitvah in oporo v smislu da se počutim domačo in sprejeto. **Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?** Najmanjkrat prosim za pomoč sestro. **Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Največkrat mi priskoči na pomoč mati, predvsem finančno in čustveno. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?** Nazadnje mi je mati pomagala finančno za počitnice na morju.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila?** Ja nekoliko več mi pomagajo finančno za potrebe študija.
12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Pomeni mi pomoč, zaupanje, podporo ne glede na okoliščine. **Koliko prijateljev imaš?** Dve zares dobre prijateljice. **Ali si spremenila krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** Najboljši prijateljici sta ostali, se je pa nekoliko spremenil krog ostalih prijateljev predvsem zaradi faksa oz. pomanjkanja časa. **Imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Številsko je ostalo približno enako.

Nina Mlakar

Datum: 16. 9. 2011

Trajanje: 60 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **ženski**
2. Starost: **23**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Kranj**
4. Bivanje v času študija: **doma**
5. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Zase menim da jih imam dovolj za vse vrste pomoči, ki si jih naštela.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj (glede na vrsto opore)?** Največ je itak tistih, s katerimi se družim v prostem času in z njimi žuram. Zaupam le parim tesnim prijateljicam in mami, finančno pa niti ne prosim za pomoč, saj delam preko študentskega servisa. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosila za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Pomagale so mi sošolke, pri zapiskih in učenju.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Pa ja, spremenil se je krog gimnazijskih kolegov in sošolcev na faksu. S prvimi sem zgubila stike, sem pa pridobila nove. Tako pač to je. Tako je bilo tudi, ko sem šla iz osnovne šole na gimnazijo. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali**

pred študijem? Kaj pa vem. Prej niti nisem rabila toliko pomoči. Zdaj prosim recimo za prevoz ali pa zapiske.

4. **Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Ne vem če bi jih sploh opredelila kot dobre ali slabe. Spremembe so, ampak prišle so vzporedno z novim življenjskih obdobjem. **No, pa mi opiši konkretne spremembe, ki jih opaziš.** Ja, sošolci so se zamenjali, pa tudi več odgovornosti imam zdaj. V gimnazijo sem recimo hodila peš, zahtevnost izpitov je bila manjša, nisem porabila toliko denarja, kot ga zdaj. Zdaj se vozim v Ljubljano z maminim avtom, včasih z vlakom ali pa koga prosim za prevoz. Vedno se moram nekako zorganizirati, da si uredim prevoz v Ljubljano in nazaj. **Katera od teh sprememb se ti zdi dobra in katera slaba?** Kakor vzameš. Definitivno imam zdaj več na skrbi, ampak saj to pomeni odraščanje, a ne? Sem se nekako naučila odgovornosti in tega, da moram tudi sama poskrbet zase. Lahko rečem, da sem zdaj bolj samostojna, sem nekako bolj pogumna, včasih si nisem predstavljal, da bi morala koga prositi za prevoz.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Vedno se najprej obrnem na brata. **Zakaj?** 2 leti je starejši od mene in nekako se vedno nanj obrnem po kakšen nasvet. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Nazadnje sem ga prosila za pomoč pri popravilu kolesa.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Ja to so pa moje prijateljice, s katerimi hodim v kino, na pijačo oz. se dobimo enkrat pri eni, drugič pri drugi. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Nazadnje smo šle na koktejle, da se poslovimo od počitnic in se pozabavamo pred pričetkom novega študijskega leta.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Logično, da jim zaupam, sicer jih ne bi prosila za pomoč, niti se ne bi družila z njimi.

8. **Ali se v svojem okolju počutiš dobro in sprejeto med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Ja, običajno prosim tiste, ki jim ni težko priskočiti na pomoč. Tudi prijatelje izbiram tiste, ki me sprejmejo takšno kot sem.
9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje?** Na moje počutje vplivajo dobro, saj mi s svojo pripravljenostjo in pomočjo dajo vedeti, da nisem sama. **Kaj pa na tvoja dejanja? Misliš da imajo dober ali slab vpliv na tvoja dejanja?** Vedno sem bila mnenja, da bom delala tisto, kar meni paše in ne kaj je kul oz. kaj si moji prijatelji o tem mislijo. 2 prijateljici kadita, ampak mene to ne moti, niti me ne silita v to. Alkohol pijem občasno v sprejemljivih količinah in vedno kadar sem v družbi. Ampak ne bi rekla, da zaradi tega družba slabo vpliva name. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč.** Nazadnje me je razveselila stara prijateljica, s katero nimam več toliko stikov, da je postala srečna mamica.
10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Dajejo mi streho nad glavo in stojijo ob strani. **Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?** Očeta. **Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Največkrat mi pomaga brat. Včasih mi posodi denar, pomaga mi pa tudi pri raznih popravilih in podobno. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?** Nazadnje mi je brat popravil zavoro na kolesu.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila?** Ja, kar. **Kako?** Zdaj recimo prosim za prevoz strica, ki je zaposlen v Ljubljani. Če imam dopoldne predavanja grem kar z njim. Na brata sem se vedno opirala, edino mami zdaj še bolj skrbi zame, obvezno skuha kosilo, ko se vrnem, če tudi so imeli ostali kosilo že 2 uri prej. Večkrat me vpraša, če imam urejen prevoz, kdaj bom prišla domov – zaradi kosila in če rabim kaj denarja. Pa tudi pri gospodinjskih opravilih me pusti pri miru, če ve da se učim za izpit. Pravi, da šola je na prvem mestu.

12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Veliko. Komu pa ne? **Koliko prijateljev imaš?** Imam 4 zelo dobre prijateljice in kakšnih 10 tistih, s katerimi se družim. **Ali si spremenila krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** Ja krog se je spremenil. V gimnaziji sem se poleg prijateljic družila s sošolkami, zdaj pa sem »prevzela« družbo mojih prijateljic oz. smo si skupaj nekako našle družbo, s katero se družimo v prostem času. **Imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Zelo dobri prijatelji so ostali isti, imam pa nekaj novih prijateljev, ki mi niso tako zelo blizu, vendar jih cenim.

Matej Vidmar

Datum: 17. 9. 2011

Trajanje: 50 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **moški**
2. Starost: **22**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Vrhnika**
4. Bivanje v času študija: **doma**
5. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Ni jih posebno veliko, ampak jih imam dovolj. Toliko, kot jih potrebujem.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj (glede na vrsto opore)?** Največ imam tistih, s katerimi se družim, najmanj pa tistih, ki bi jim zaupal osebne stvari. Tudi za finančno pomoč prosim zelo malokrat, ker sam služim denar s študentskim delom v sosedovi avtomehanični delavnici. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosil za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Nazadnje sem kolega povabil na pivo.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Ja nove sošolce imam. To je pa tudi vse. Kolegi so v glavnem isti, kot prej. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?** Zdi se mi da je približno isti.

4. **Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Ne opazim nekih sprememb. Morda le to, da imam zdaj druge sošolce, s katerimi grem na pijačo pred ali po predavanjih.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Glede mnenja vedno najprej vprašam mamo in strica – maminega brata, ki nama vedno stoji ob strani. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Nazadnje mi je stric pomagal pri beljenju naše hiše.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Prosti čas rad preživljam v avtomehnični delavnici, kjer hkrati zaslužim denar. Zelo rad namreč popravljam avtomobile, poleg tega pa sta tukaj zaposlena tudi dva zelo dobra kolega. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Po navadi gremo po zaključku dela v delavnici zvečer še na pivo.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Živim sam z mamo in zdi se mi, da sem že zelo mlad odrastel in postal odgovoren. Ravno zaradi tega nisem nikoli potreboval veliko opore ali pa pomoči. Če pa že koga prosim za pomoč, so to osebe, ki so tesno povezane z mano. Sicer pa imam s kolegi in sošolci spoštljiv odnos, vendar jim ne zaupam osebnih stvari.
8. **Ali se v svojem okolju počutiš dobro in se počutiš sprejet med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Počutim so dobro. Delam to, kar me veseli in obkrožajo me ljudje, ki moje delo in odločitve sprejemajo. Sprejemajo mene takšnega kot sem. Ostalih pa niti ne pustim blizu oz. se z njimi ne ukvarjam.
9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje in na tvoja dejanja? Misliš da imajo dober ali slab vpliv?** Ljudje, ki so mi v raznih primerih na razpolago, dobro vplivajo na moje počutje in na moja dejanja. Pomagajo mi oz. mi znajo svetovati v raznih situacijah. Delo v avtomehnični delavnici me zelo veseli, vendar si še nabiram izkušnje,

pri katerih mi zelo veliko pomagata kolega, ki sta tu zaposlena. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč.** Nazadnje me je šef pohvalil in mi celo povišal urno postavko.

10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Kot sem že rekel, živim sam z mamo. Ona je moja zelo dobra prijateljica in odlično kuha. Podpira me pri mojih odločitvah, je zelo dobra poslušalka in zelo realna oseba. Je zelo skrbna in mi hkrati pušča svobodo, ki jo potrebujem. V veliko oporo mi je tudi stric, v katerem sem vedno našel očetovsko oporo, ki je nisem dobil od mojega očeta. **Kje pa imaš očeta?** Z očetom nimam stikov. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti pomagali tvoji domači?** Ne morem reči da je to moj zadnji dogodek, ker je to vsak dan tako. Mama mi kuha, pere oblačila in podobno.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila?** Vedno sem imel vso mamino oporo in ne opazim kakšne razlike v zadnjih letih.
12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Dobro je imeti koga, na kogar se lahko zanesesh. Le težko je najti pravo osebo. **Koliko prijateljev imaš?** Jaz imam bolj ljudi, s katerimi se družim in dva zelo dobra kolega. **Ali si spremenil krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** Krog kolegov se ni spremenil, vsi so isti, kot pred študijem.

Mateja Kos

Datum: 10. 9. 2011

Trajanje: 64 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **ženski**
2. Starost: **22**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Ivančna Gorica**
4. Bivanje v času študija: **doma**
5. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Glede na to, da se imam za družabno, jih je ogromno. Vedno lahko koga prosim za pomoč, za druženje jih imam pa sploh veliko.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj (glede na vrsto opore)?** Največ jih imam za druženje, najmanj pa tistih ki bi jim zaupala svoje zelo osebne stvari in se stoodstotno zanesla na njih. Sicer sem pa zelo odprt človek in še preveč povem o sebi. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosila za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** U, zadnji dogodek? Ha, zdaj si me pa dobila. Počakaj... Recimo nazadnje sem mami prosila, če mi zlika eno majico, ker je iz satena in jo bolj zaupam mami.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Niti ne. V glavnem so ob meni isti ljudje, kašen manj, kakšen več. Aja, pa sošolci so novi. To je pa tudi vse. **Meniš da je**

krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem? Kot sem rekla, se ni bistveno spremenilo. Rekla bi da je nekje isti krog ljudi. Se vse »pogliha«.

4. **Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Karkoli se je že zgodilo, je bilo dobro. **Prosim, opiši konkretne spremembe, ki jih opaziš.** Ja, ljudje, s katerimi sem izgubila stike, pač niso bili vredni da ostanejo v mojem življenju. Nove sem pa spoznala na faksu, kar pomeni da sem šla študirat in naredila nekaj zase oz. za svojo prihodnost. In kar nekaj krasnih ljudi je med sošolci.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Na fanta, na prijateljico za nasvet ali pa na mami, da mi kaj pomaga. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Dogodek glede mamine pomoči sem že povedala, nazadnje mi je pa fant svetoval glede nakupa oblačil. Po navadi gre z menoj v trgovino in mi svetuje pri izbiri oblačil. Po pravici povedano, ima zelo dober okus, jaz pa sploh ne.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Prosti čas je zame vse, kar ni faks ali delo. Običajno se dobimo s prijatelji na pijači, ali grem s fantom v Koloseja ali ga pa ob vikendih zažuramo. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Nazadnje sva šla s fantom v kino. Ob torkih je ena karta zastonj.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Tistim, ki jih prosim za pomoč običajno zelo zaupam, ker se moram na njih zanesti, sicer jih sploh ne bi prosila, da mi pomagajo. Z družbo si pa zaupamo na eni prijetni, prijateljski ravni. Ne bi jih šla ravno prosit kakšnih zame pomembnih stvari, mogoče kakšne manjše stvari, bolj prijateljske usluge.
8. **Ali se v svojem okolju dobro počutiš?** Počutim se odlično! **Se počutiš sprejeta med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Absolutno! Doma me pogrešajo, če me ni, prijatelji pa me ves čas kličejo za pijačo. Si moram vse zabeleži v »notebook«.

9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje?** Na splošno sem večinoma dobre volje in ob sebi imam pozitivno naravnane ljudi. Vsekakor pozitivno vplivajo na moje počutje, negativno pa ne bi mogli, ker se sicer ne bi ukvarjala s takimi ljudmi. Taka pač sem. **Kaj pa na tvoja dejanja? Misliš da imajo dober ali slab vpliv na tvoja dejanja?** Ha ha, no, včasih znam bit tudi ne ravno pridna. Ko se žura se žura. In na žurih spijemo kar dosti alkohola. To verjetno ni ravno dober vpliv na moja dejanja, če me pri tem podpirajo in se mi pridružijo. Ampak ni take krize. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč.** Nazadnje smo šli skupaj na »«bowling«. Imeli smo se super, ampak smo kar veliko spili. V bistvu sem se dobro počutila in glede na to, koliko alkohola spijemo mladi, nismo bili najhujši izmed tistih, ki si radi zabavo popestrimo z alkoholom.
10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Joj, moja družina je pa najboljša. Imamo zelo tak odprt odnos, imam srečo, ker moja starša nista staromodna. Veliko si zaupamo in si pomagamo pri vseh možnih stvareh. Razumeta moje mladostniške norčije in mi hkrati poskušata privzgojiti neka osnovna moralna načela. Mislim, da sta najboljša učitelja. Poleg tega mi nudita dom, ljubezen, varnost, tudi finančno mi pomagata, pa še bi se dalo naštet. **Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?** Najmanjkrat prosim očeta, ker sem punca in se običajno prej obrnem na mami. **Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Pomagajo mi vsi po svojih najboljših močeh. Odvisno, za kaj rabim pomoč. Če gre za neke ženske zadeve, mi pomaga mami, pri bolj tehničnih stvareh pa oči in brat. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?** Ne vem, mami mi je zlikala majico, oči mi je peljal registrirat avto.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila?** Ne, ni se spremenila. Vedno sem imela njihovo oporo.
12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Zelo veliko, brez tega si sploh ne predstavljam svojega prostega časa. **Koliko prijateljev imaš?** Veliko jih je. Imam sicer eno najboljšo

prijateljico, ki ji res zaupam in mi je kot sestra, tistih za druženje je pa zelo veliko. Še dobro da se med seboj poznajo, da sem naenkrat lahko z večimi. **Ali si spremenila krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** Ne, v glavnem so ostali isti. **Bi rekla da imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Novi so samo sošolci in s parim se kar dobro razumem, ampak se bolj malo družim. Po faksu grem običajno čim prej domov.

Nataša Golob

Datum: 20. 8. 2011

Trajanje: 36 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **ženski**
2. Starost: **23**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Novo mesto**
4. Bivanje v času študija: **Študentski dom v Rožni dolini**
5. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Teh je kar veliko. To so vsi ljudje, s katerimi se vsakodnevno ali vsaj občasno srečujem in za katere mislim, da so mi pripravljeni nameniti nekaj časa.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj?** Največ je tistih, s katerimi se družim. In znancev, ki jih vsakodnevno srečujem. Tudi njih lahko prosim za pomoč, če vem, da so oni tisti, ki mi lahko pomagajo v neki določeni situaciji. Najmanj je takih, na katere se lahko obrnem vedno in za kakršnokoli pomoč, saj ne moreš vsakemu zaupati vseh svojih težav. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosila za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Recimo sošolke sem prosila za zapiske.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Ja, veliko se je spremenilo. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred**

študijem? Zdaj je krog ljudi, ki mi pomagajo večji, ker je tudi poznanstev in prijateljev več.

4. **Če opaziš spremembe, ali lahko opišeš, katera sprememba je bila dobra in katera slaba?** Zaradi študija v drugem kraju sem se oddaljila od starih prijateljev in znancev in jih večinoma izgubila. Po drugi strani pa sem s študijem pridobila nova poznanstva, ki prihajajo s cele Slovenije in celo iz tujine, kar je prednost.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Na fanta, najboljšega prijatelja ali družino. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Nazadnje mi je fant svetoval glede ene osebne zadeve.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Prosti čas je najpomembnejši del dneva. Najraje s prijatelji. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Nazadnje smo se družili v študentskem domu do jutranjih ur.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** To je odvisno od vrste odnosa, ki ga imam s posameznikom. Tistim, s katerimi se rada družim, se dobro počutim, jih spoštujem in jim tudi zaupam. Le tistim, s katerimi imam dobre izkušnje zaupam tudi osebne stvari.
8. **Ali se v svojem okolju dobro počutiš?** V svojem okolju se dobro počutim. **Se počutiš sprejeta med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Sprejeto se počutim, takrat ko začutim, da si tudi drugi od mene želijo prijateljstvo in pokažejo dobro voljo tudi ko jih prosim za pomoč.
9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje oz. na tvoja dejanja?** Ti ljudje me spodbujajo, cenijo in razumejo, zato se ob njih dobro počutim. Svetujejo in pomagajo mi, da se pravilno odločim, zato so moja dejanja boljša. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo**

oporo oz. pomoč. Nazadnje so me presenetili z najboljšimi darili za rojstni dan, tako družina kot prijatelji. Darila so zelo uporabna in jih bom z veseljem uporabljala.

10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Starši mi pomagajo finančno, plačujejo mi študentski dom. **Koga najmanjkrat prosiš za pomoč?** Očeta. **Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Mama mi pomaga pri osebnih težavah, oče pri raznih opravilih. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Prevoz od doma na vlak.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani družine v zadnjih treh letih spremenila?** Ne.
12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Prijateljstvo je nekaj posebnega in pravi prijatelj je tisti, ki ne pozabi nate tudi če zaradi raznih razlogov dlje časa nimaš stikov z njim - po tem ko se spet srečata, je vse isto kot prej. **Koliko prijateljev imaš?** Tistih pravih bolj malo, tistih s katerimi se družim je pa kar veliko. **Ali si spremenila krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** Z veliko prijatelji sem se oddaljila na tak način, da po nekem času izgubila vse stike. **Zakaj?** To se je zgodilo, ko sem zapustila svoje domače okolje zaradi študija. **Imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Zdaj sem pridobila več poznanstev, pravih prijateljev pa je manj.

Nina Turk

Datum: 3. 9. 2011

Trajanje: 45 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **ženski**
2. Starost: **23**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Trbovlje**
4. Bivanje v času študija: **Pri zasebnikih v Ljubljani**
5. Letnik študija: **3. letnik (ponavljam)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Imam 1 najboljšo prijateljico, s katero si zaupava vse stvari, ki se nama zgodijo v življenju. Imam tudi družino s katero smo zelo povezani in si veliko zaupamo, pomagajo mi finančno, jaz njim vračam, da pomagam doma na kmetiji pri raznih opravkih. Imam tudi sošolke na katere se lahko zanesem in se veliko družimo, skupaj se učimo in rešujemo zahtevne naloge, ki jih dobimo na faksu, skupaj se pripravljamo na izpite.
2. **Katerih ljudi imaš največ glede na vrsto opore?** Največ imam prijateljev in znancev s katerimi se družim, in sošolk, s katerimi si izmenjujemo zapiske predavanj. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosila za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Zadnji tak dogodek ne vem točno, spomnim pa se, ko sem bila v lanskem letu odsotna za 1 mesec, so mi sošolke pridno pošiljale kopije predavanj po navadni pošti na domači naslov. S temi zapiski sem bila sproti obveščena z dogajanjem na faksu.

3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Če pomislim na čas pred študijem se mi krog ljudi ni bistveno spremenil, veliko mojih znancev je šlo študirati v Ljubljano, kjer se veliko videvamo in družimo. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?** Mislim, da je krog ljudi na katere se lahko obrnem za pomoč približno enak kot pred študijem.
4. **Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Ne, ne opazim sprememb glede kroga ljudi, mislim, da vse znance in znanke sem videvala že v srednji šoli.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Najprej se obrnem na mojo najboljšo prijateljico, še posebej kar se tiče zadev v zvezi ljubezni in ljubezenskih težav. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Ko mi gre pri fantu kaj na živce, se prvo izpovem najboljši prijateljici, ki mi pomaga pri reševanju težav, če se le da.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Preživljanje prostega časa mi pomeni zelo veliko, najraje ga preživim v družbi fanta, takoj za njim pa s svojo najboljšo prijateljico. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Zelo rada grem s svojo prijateljico na klepet ob kavici in kakšni dobri tortici in klepetava vse mogoče stvari.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Ljudem, ki jih prosim za pomoč zelo zaupam in verjamem v njih.
8. **Ali se v svojem okolju dobro počutiš in sprejeto med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** V svojem okolju se počutim čudovito in se počutim sprejeto. Občutek imam tudi, da so ljudje radi v moji družbi.

9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje in na tvoja dejanja?** Ljudje na moje počutje ne vplivajo, ker sem tip človeka, ki se ne ozira na ljudi, ki slabo vplivajo na okolico. Vedno sem raje v družbi zabavnih, pozitivno nastrojenih ljudi. Ljudi, ki so pesimisti se izogibam. Ko sem s fantom, se vedno trudim, da sva najboljše volje, ker se nočem prepirat in se prepirom, če se da, izogibam. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč.** Zelo všeč mi je bilo, ker me je nazadnje fant presenetil in mi skuhal dobro večerjo in polepšal naporen dan faksa.
10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Družina mi je v veliko finančno pomoč pri študiju, le njim se lahko zahvalim, ker če mi ne bi podpirali finančno, tudi študirati ne bi mogla. **Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?** Najmanjkrat prosim za pomoč mojega bratca, ki je star 10 let. **Kdo ti pa največkrat pomaga in na kakšen način?** Največkrat prosim za pomoč očija in mami, sploh kar se tiče financ. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?** Zadnji tak dogodek je da mi starši plačujejo študij in bivanje v Ljubljani, za kar sem jim zelo hvaležna.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila?** Opora družine se v zadnjih letih ni nič spremenila, je enako kot je bila v času srednje šole.
12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Prijateljstvo mi pomeni zelo veliko. **Koliko prijateljev imaš?** Imam 1 najboljšo prijateljico. **Ali si spremenila krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** Krog v času študija je ostal enak kot na srednji šoli, ker vsi prijatelji oz. znanci so šli tako kot jaz študirati v Ljubljano. **Imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Zdaj imam približno enako prijateljev kot v srednji šoli.

Aleš Božič

Datum: 25. 8. 2011

Trajanje: 47 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **moški**
2. Starost: **22**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Mozirje**
4. Bivanje v času študija: **Študentski dom FDV**
5. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Mislim, da jih imam kar veliko. Finančno oporo dobim pri starših, čustveno oporo in svetovanje pri puncu, kolegi pa mi nudijo nasvete in se z mano družijo.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj (glede na vrsto opore)?** Svoje osebne stvari zaupam samo puncu in prijatelju, za finančno pomoč pa prosim starše. Za druženje imam kar velik krog ljudi, s katerim preživim veliko prostega časa, kadar nisem v Ljubljani. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosil za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Nazadnje sem prosil kolega za prevoz v Ljubljano.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Malo že, dosti pa ne. V glavnem sem obdržal vse kolege iz domačega kraja, s katerimi se družimo vsak vikend. Novi so le sošolci in sosedje v študentskem domu. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za**

razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem? Ta krog se ni bistveno spremenil. Še vedno imam isti krog ljudi, ki mi dajejo razne vrste opore, v Ljubljani sem spoznal le nekaj novih ljudi, s katerimi se družim med tednom, pa še to za velike žure pridejo kolegi iz mojega domačega kraja.

4. **Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Večja sprememba v mojem življenju je samo to, da sem v študentskem domu spoznal svojo punco. Krog se ni bistveno spremenil, sem pa dobil osebo, ki mi daje velik del čustvene opore. To se mi zdi zelo dobra sprememba. Ja sprememba je tudi to, da sem doma bolj v Ljubljani kot v Mozirju. V Mozirje hodim zdaj na obisk in po denar. Zdaj sam skrbim zase, punca mi pomaga pri kuhanju in pranju perila, zato se zdaj počutim bolj odraslo.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Odkar imam punco, vedno njej omenim situacijo in če je v njeni moči, mi pomaga. Za bolj moške stvari pokličem prijatelja. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Nazadnje sem punco poklical, naj skoči v trgovino po par stvari za kosilo, ker je bila na kavi s sošolko.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Prosti čas je nujno zlo. To je čas, ko nisem na faksu in se ne rabim učiti. Največ časa preživim s punco, čez vikend pa s kolegi. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** S punco sva skupaj vsak dan čez teden. S kolegi smo se pa nazadnje družili v našem priljubljenem lokalu, kjer ponavadi gledamo šport in igramo pikado.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Za pomoč prosim samo tiste, ki jim zaupam. Družim se pa s celotno družbo, s katero se redno dobivamo v domačem lokalu že odkar smo začeli hodit ven.
8. **Ali se v svojem okolju dobro počutiš? Ja. Se počutiš sprejet med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Ja, mislim da smo kot ena velika družina.

9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje?** Dobro vplivajo na moje počutje, ker imam vedno nekoga, s komer se lahko družim. **Kaj pa na tvoja dejanja? Misliš da imajo dober ali slab vpliv na tvoja dejanja?** Mislim, da dobro vplivajo tudi na moja dejanja. Dosti se ukvarjamo s športom, skupaj hodimo na smučanje, na morje, prirejamo lokalne veselice in podobno. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč.** Nazadnje so me klicali za igrat nogomet.
10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Družina mi nudi finančno oporo. **Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?** Najmanjkrat prosim sestro, ker je že poročena in ima svojo družino. **Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Največkrat mi pomaga oče, pri raznih opravilih in finančno. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?** Nazadnje mi je oče pomagal pri popravilu motorja.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila?** Spremenila se je s sestrine strani, ker se je poročila in odselila, zato se nanjo več ne opiram toliko, kot prej. Starše pa zdaj prosim predvsem za denar, saj si študija ne bi mogel privoščiti brez njihove pomoči.
12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo? Veliko. Koliko prijateljev imaš?** V naši družbi nas je okrog 15. **Ali si spremenil krog prijateljstva v zadnjih treh letih?** Družba iz Mozirja je ostala ista, punca mi predstavlja novo, tesno prijateljico, nekaj novih je le znancev. **Imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Zdaj imam punco in to je edina nova prijateljica, ki sem jo pridobil v zadnjem času.

Barbara Kralj

Datum: 17. 9. 2011

Trajanje: 58 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **ženski**
2. Starost: **22**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Maribor**
4. Bivanje v času študija: **Študentskem dom Mestni Log**
5. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Teh je kar nekaj. Definitivno mi brez pomoči mojih staršev ni bi bilo lahko. Financirajo mi študij, študenta, potne stroške, vsake toliko jih nahecam, da mi dajo še za bone (za prehrano). Da ne govorim koliko hrane prinesem od doma. Kar se študija tiče, imam krog cca. 5 sošolk, s katerimi se najbolj razumem in si pač medsebojno pomagamo pri nalogah, zapiskih in pri učenju. Ko pa nisem na faksu, se družim s sosedi v študentu, najbolj pa z Vaneso, s katero sva skupaj več kot s cimri. In ko sploh nisem v Ljubljani imam kar nekaj ljudi, s katerimi se občasno družim in so iz različnih koncev Slovenije. No, lahko rečem da imam za vse vrste opore, ki si jih naštela kar veliko ljudi, največ tistih, s katerimi se družim.
2. **Katerih ljudi imaš največ glede na vrsto opore?** No, kot sem že rekla, imam največ ljudi, s katerimi se lahko družim. Od tega je ena peščica tistih, ki jim zaupam tudi svoje osebne stvari. Za finančno oporo imam pa samo svoja starša. Čustveno oporo dobim pri vsakem nekaj. Nikoli nisem vsem zaupala eni osebi vse, vedno vsakemu nekaj. **Ali mi**

lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosila za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore? Zadnji tak dogodek... Verjetno to, da me Tinkara ves čas posluša o mojih ljubezenskih »težavah«.

3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Ja, meni se je definitivno spremenilo vse. V Ljubljano sem prišla s fantom, zdaj sem samska. V srednji šoli se je vse vrtelo samo okrog njega in nisem imela zanimanja za ostalo družbo. Ko sva se pa razšla, sem se počasi začela družiti... najprej s sestrično, preko katere sem spoznala eno družbo. Pa s sestro, ki me je spoznala z drugo skupino ljudi, spoznala sem nove sošolce in se začela družiti z njimi, doma sem si našla novo družbo... Vse se je spremenilo. No, zdaj sem pa še prvo leto v študentu, kjer sem spoznala še en krog ljudi. **Meniš da je krog teh ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?** Ja, lahko bi rekla da imam zdaj večji krog ljudi. **Za katero vrsto opore pa?** Predvsem za druženje in čustveno oporo. Kar se tiče opore mojih staršev, sem jo vedno imela stoodstotno – glede študija in glede finančnih sredstev.
4. **Če opaziš spremembe glede kroga teh ljudi, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Ja glede na to, da se mi zdaj ves čas nekaj dogaja, so verjetno te spremembe dobre. **Prosim, opiši konkretne spremembe in katera od teh sprememb se ti zdi dobra in katera slaba.** Ja ne vem, na primer zdaj si vsak vikend zapolnim z druženjem, česar prej nisem imela. Ker imam ene par »skupinic«, s katerimi se družim, z nobeno pa nisem popolnoma domača, mi ni potrebno skrbeti, da bi bila komu odveč. Pač, enkrat se družim z eno skupino, drugič pa z drugo in tako naprej. Slabost je samo ta, da še vedno nimam skupine ljudi, s katerimi bi se družila in ji 100% pripadala. Sem bolj »priseljanka«.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Odvisno glede katere stvari. Glede finančne pomoči sigurno na starše. Glede čustvenih zadev pa trenutno na Vaneso (prijateljico), s katero preživim največ časa. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Nazadnje sem Vaneso vprašala za mnenje glede mojega

odnosa s cimro, s katero sva imeli konflikt. Že to mi je bilo veliko, da sem se lahko spovedala. Ker se je pa Vanesa celo strinjala z mano, mi je to dalo dober občutek.

6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Prosti čas je to, kar ni obveznost. Pomeni mi dati možgane »na off« in početi kaj zabavnega. Ali pa to, da grem lahko spat sredi dneva, če sem utrujena. Najpogosteje ga preživljam z Vaneso in ostalimi sosedi v študentu. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Ker nas je kar nekaj v septembru opravljalo izpite, smo bili v študentu kar čez vikend. Po celodnevem učenju smo se zvečer sprostili z druženjem in peko palačink.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Zaupam Vanesi, ostalim pa omejeno. Pač, jim ne zaupam svojih osebnih stvari oz. problemov. **Kaj pa če pomisliš na ostale, ki niso prijatelji?** Ja ostali so pa starši in sošolke. Staršem zaupam v smislu, da se lahko zanesem na njih kadarkoli, sicer jim pa ne razlagam vseh osebnih stvari. Z mami se sicer pogovarjava o ljubezenskih zadevah, ampak staršem pač ne moreš vse povedat.
8. **Ali se v svojem okolju počutiš dobro in sprejeto med ljudmi, ki ti nudijo pomoč oz. se družijo s tabo?** Kakor kdaj. Večinoma ja, ampak včasih imam občutek, da gremo tipom na živce, da bi rajši imeli v svoji družbi kakšne punce, od katerih bi imeli več koristi, kot od »prijateljic«. Ali pa dobim občutek, da nas punce sprejmejo v svojo družbo, ker od nas kaj pričakujejo. Kot sem že rekla, se ne počutim 100 % pripadajoča nobeni skupini ljudi, s katerimi se družim.
9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje?** Kadar se počutim dobro v njihovi družbi, ali pa če vem da sem komu všeč, mi to prija. Komu pa ne bi? Če imam občutek, da sem jim odveč, se umaknem in se včasih malo smilim sama sebi. Odvisno od dneva in od njihove in moje volje. **Kaj pa na tvoja dejanja? Misliš da imajo dober ali slab vpliv na tvoja dejanja?** Kaj pa vem. V večini si izbiram ljudi, ki imajo podobne navade, kot jaz, zato ne bi rekla da imajo dober ali slab vpliv. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz.**

pomoč. Mogoče to, da zdaj, ko so se vsi učili, smo eden drugemu dajali »motivacijo«, skupaj smo se učili v učilnici. Ravno zaradi tega sem ostala v študentu čez vikend, ker doma te nihče ne razume, da rabiš mir in hkrati se ti ne da učiti, ko pa drugim tega ni treba.

10. **Naj te vprašam še nekaj glede opore s strani tvoje družine. Nekaj si omenila že pri prvem vprašanju, zanima me še, koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?** Najmanjkrat prosim za pomoč mami, ampak to ne pomeni, da z njene strani nimam opore. **Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Pomagajo mi vsi trije isto, vsak po svoje. Mami se z mano veliko pogovarja, mi zaupa svoje osebne stvari in mi prisluhne. Sestra mi pomaga oz. olajša življenje v Ljubljani. Nanjo se obrnem, če rabim kakšen nasvet ali pomoč glede raznih stvari. Oči me pa zalaga z denarjem. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?** Nazadnje sem očitu rekla, da potrebujem denar za vpis v 4. letnik.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani družine v zadnjih treh letih spremenila?** Spremenila se je v smislu finančne opore. Študij v Ljubljani oz. bivanje in prevoz so dragi in brez njihove pomoči ne bi mogla študirati. Sicer sem se pa vedno lahko zanesla na njih in vedno so mi govorili, da naju s sestro bodo podpirali pri študiju tako moralno kot finančno.
12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Če je pravo, mi pomeni ogromno. **Koliko prijateljev imaš?** Imam 1 prijateljico, ki ji zelo zaupam in 4 prijateljice, ki jim zaupam veliko. **Imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Zdaj imam več prijateljic, ampak zgolj zato, ker nimam več fanta. Dokler sem imela fanta, je bil on moj edini in najboljši prijatelj.

Tomaž Zupan

Datum: 17. 9. 2011

Trajanje: 55 minut

Demografska vprašanja:

1. Spol: **moški**
2. Starost: **22**
3. Občina stalnega bivanja - kraj s stalnim naslovom: **Vipava**
4. Bivanje v času študija - kraj z začasnim naslovom: **Pri zasebnikih**
5. Letnik študija: **3. letnik (prvi vpis)**

Vprašanja o osebnem omrežju študentov:

1. **Kaj meniš, koliko imaš ljudi, na katere se lahko obrneš po razne vrste pomoči, opore ali se z njimi družiš (npr. čustvena, finančna opora, pomoč pri opravilih, svetovanje, druženje in podobno)?** Imam jih zelo veliko.
2. **Katerih ljudi imaš največ in katerih najmanj (glede na vrsto opore)?** Največ jih imam za druženje, najmanj pa takih, ki mi nudijo čustveno in finančno pomoč. **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko si prosil za kakršnokoli vrsto pomoči ali opore?** Nazadnje sem prosil sošolko za zapiske, ker sem opravljal septembrski rok izpita. Glede na to, da sem naredil, sem ji zelo hvaležen, super zapiske mi je posodila.
3. **Pomisli na čas pred študijem. Ali opaziš spremembe oz. ali se je krog teh ljudi kaj spremenil v primerjavi s trenutnim obdobjem?** Ja, zdi se mi, da se je vse spremenilo. **Meniš da je krog ljudi, ki jih lahko prosiš za razne vrste pomoči oz. opore, večji zdaj ali pred študijem?** Povečal se mi je krog ljudi, predvsem kar se tiče druženja.

4. **Če opaziš spremembe glede kroga ljudi ki ti nudijo oporo, ali meniš da so bile te zate dobre ali slabe?** Glede na to, da se v tem obdobju počutim boljše, kot kadarkoli prej, so te spremembe zelo dobre. Prosim, opiši konkretne spremembe, ki jih opaziš. Sošolec me je pred dvema letoma povabil na avdicijo za pevca v pevskem zboru. Ko sem bil sprejet, sem se začel zaradi zborovskih obveznosti družiti z ostalimi člani zbora. Dobivamo se na vajah in skupaj hodimo po raznih nastopih in tekmovanjih. Tudi s sošolci se na primer v srednji šoli nisem družil, s temi na faksu pa občasno žuramo skupaj. **Torej se ti zdi, da so bile zate to dobre spremembe?** Ja, dobro je to, ker se zdaj res odlično počutim, paše mi tak način življenja, da se ves čas nekaj dogaja. Nikoli mi ni dolgčas. Je pa res, da mi včasih zmanjka časa oz. se stvari časovno prekrivajo med sabo in se moram odločiti samo za eno stvar.
5. **Na koga se najprej obrneš v primeru, da potrebuješ pomoč ali nasvet?** Najprej se obrnem na Miho, to je moj dobri prijatelj že iz srednje šole, zdaj sva pa tudi cimra. Njemu zaupam kar veliko stvari in edino z njim se lahko pogovarjam tudi o svojih osebnih stvareh **Ali mi lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek?** Nazadnje mi je dal zelo dober nasvet glede ene prijateljice, ki mi je resnično všeč.
6. **Kaj ti pomeni preživljanje prostega časa in s kom ga najraje oz. najpogosteje preživljaš?** Prosti čas mi veliko pomeni. Zapolnim si ga, kolikor se ga le da. Rad pojem v pevskem zboru in se družim z ostalimi pevci, všeč so mi naši »izleti« na nastope in tekmovanja, predvsem pa zabava po nastopih. Tudi ko sem na faksu, včasih spustimo kakšno predavanje in gremo sošolci na kavo. Ko sem doma oz. v stanovanju si pa rad pogledam kakšen film. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek.** Nazadnje sva si z Miho pogledala film Hitri in drzni 5. Skupaj si kar velikokrat pogledava filme, ki jih potegneva iz interneta.
7. **Koliko zaupaš ljudem, ki jih prosiš za pomoč ali se družiš z njimi?** Najbolj zaupam Mihi in zelo veliko moji sestri.

8. **Ali se v svojem okolju dobro počutiš?** Ja, dobro se počutim. Domači mi pomagajo finančno, čustveno sta mi najbolj ob strani sestra in Miha, pa tudi z ostalimi, s katerimi se družim, so v večini v dobrih odnosih z mano.
9. **Kako se ti zdi, da ti ljudje vplivajo na tvoje počutje in na tvoja dejanja?** Kako gre že tisti pregovor? »Kdor poje, zlo ne misli.« Mislím da je sošolec dobro vplival name, ko me je povabil na avdicijo. Zaradi druženja s pevskim zborom se počutim sprejet, in sem ves čas obkrožen z ljudmi. Zaradi tega sem bolj samozavesten, kot sem bil včasih. **Prosim, opiši zadnji tak dogodek, ko so na tvojo odločitev oz. počutje vplivali ljudje, ki ti običajno nudijo oporo oz. pomoč.** Zadnji dogodek, kaj pa vem. Meni je že to veliko, da imam toliko prijateljev in da imam ves čas nekoga na razpolago.
10. **Kako in v katerih primerih ti pri različnih stvareh nudi oporo družina?** Starši mi pomagajo predvsem finančno. Plačujejo mi stanovanje v Ljubljani in mi dajejo štipendijo. Oče ima svoje podjetje in me štipendira. Ob vseh teh stroških, ki nastanejo z bivanjem v Ljubljani, si ne morem predstavljati študija brez njegove pomoči. S sestro pa sva zelo dobra prijatelja. **Koga od družinskih članov najmanjkrat prosiš za pomoč?** Najmanjkrat prosim mamo. **Kdo v družini ti največkrat pomaga in na kakšen način?** Največkrat mi pomaga oče, kot sem že rekel finančno. Pač, imam srečo, da si zaradi njegove pomoči privoščim malo več, kot nekateri drugi študentje, ne da sam služil denar. **Ali lahko, prosim, opišeš zadnji tak dogodek, ko ti je pomagal družinski član?** Mislím da mi je nazadnje oče plačal položnico za stanovanje v Ljubljani.
11. **Ali se ti zdi, da se je opora s strani tvoje družine v zadnjih treh letih spremenila?** Ja, opazno se je spremenila. **Kako?** S sestro imava boljši odnos, odkar sva šla študirat v Ljubljano. Eno leto je starejša od mene in je prav skrbna. Tudi starši imajo več stroškov z mano, tako da se je povečala finančna pomoč z njihove strani.
12. **Koliko ti pomeni prijateljstvo?** Veliko. **Koliko prijateljev imaš?** Miha in sestra sta mi najbližja in najboljša prijatelja, med prijatelje pa štejem tudi večino so-pevcev in nekaj sošolcev, s katerimi se največ družim. **Ali si spremenil krog prijateljstva v zadnjih**

treh letih? Ja, zelo. **Zakaj?** Kot sem že rekel, sem našel kar nekaj dobrih prijateljev tako v pevskem zboru, kot tudi na faksu. **Imaš zdaj več ali manj prijateljev?** Veliko več.